

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, (Köztelek) állósi-ut 25. szám.
Levelekre csak beküldött postabélyeg ellenében válaszolunk.

A földművelési tárca költségvetése 1892-re.

Megigértük, hogy az 1892-ik évi állami költségvetésnek bennünket oly felette érdeklő, földművelési részével, a részletekben és érdemileg foglalkozunk.

A földművelési tárca költségvetését két szempontból ítélni lehet.

Megfelel-e *abszolút* azoknak a kívánalmaknak, amelyeket egy olyan agrikulturnál, mint Magyarország földművelési kormányához fűzhetnénk és *relative*, ha tekintetbe vesszük a multat és nem a tárca abszolút becset mérlegeljük, hanem a haladást, melyet ez az utóbbi években tett — Míg ha elismerést kelt a második szempont, amely földművelési miniszterünknek válik dicsére, addig nem elégíthet ki bennünket a tárca költségvetése, ha azt, eltekintve a multtól, mostani állapotában a többi tárccal hasonlítjuk össze, vagy önállóan bíráljuk.

Hogy egyáltalában milyen súlyt helyeznek hazánkban a földművelési ügyekre, jellemzi már az is, hogy a pénzügyi bizottságban a földművelési költségvetésnek is, az ugynevezett *apró tárcaikkal egyetemben jelölték ki előadót.*

Oda tartozik bizony Magyarországon a földművelés még mindig, a hová az apró ügyek.

Mikor a közlekedési tárccal volt kapcsolatban a földművelési is, «nagy tárca» volt, de a mi ügyünk csak egyik sarkába szorult bele; most, hogy különálló «apró tárca» lett belőle, mindenki természetesnek találja azt is, hogy csak apró pénzzel dolgozzék.

A földművelési miniszter költségvetésénél a rendes kiadások 13.832.395 frt a nyugdíjak 504.635 » az átmeneti kiadások 270.100 » a beruházások 3.126.640 » tesznek ki.

A rendes kiadásokból: meg az állami erdők kezelésére 4.909.851 » az állami lótenyész-intézetekre 4.075.976 » a selyem-tenyésztésre 1.845.000 » a kincstári birtokok kezelésére és perkölségére 309.552 » tehát összesen 11.140.379 frt

fordítatik olyan állami vállalatokra, a melyekkel szemben a bevétel állami erdőkben 7.616.916 frt, lótenyész-intézetekből 3.406.471 » selyem-tenyésztésből 1.830.000 » kincstári birtokokból 451.437 »

összesen 13.304.824 frt.

Ezt a fenti 11.1 milliót tehát «rezsnek» kell tekintenünk, amely az államnak 13.3 milliót hozó, s a földművelési miniszterhez utalt vállalkozásaiból áll elő, de semmi esetre sem oly kiadásnak, mely közvetlenül a mezőgazdasági ügyek emelésére van szentelve. Az állami erdők, a ménesbirtokok, a selyemgubók beváltása, a kincstári birtokok kezelése, üzleti vállalkozás, s bár indirekte örvendetesen emelkedő kulturájuk kedvező befolyást gyakorolnak mezőgazdasági ügyeinkre is, de első sorban hivatásuk az államnak mint olyanok bevételeit szaporítani. A mezőgazdaság emelésére e tételeknél csak azokat a kisebb összegeket vehetjük fel, amelyek e csoportszámok alá sorolva, az illető ügyek terén

csakugyan az általános mezőgazdaság közvetlen segélyezésére fordítatnak.

Igy a lótenyészítésre reáfizet az állam 669.501 frtot a selyemtenyésztésre 15.000 » összesen 684.501 frt.

Ezt az összeget tehát le kell vonnunk abból a pénzből, a melyet a földművelési tárca rendes kiadásainál az állam vállalkozásainak üzleti kiadásaira irunk le, ami akkor kiteend 10.455.878 frtot Ha ezt a mennyiséget levonjuk a miniszterium rendes kiadásából, marad mindössze 3.386.517 forint, a melylyel szemben 530.301 frttal még az egyes kisebb bevételek állanak, s ezek levonásával mindössze 2.846.216 frt marad meg olyannak, amit az agrár Magyarország mezőgazdasági ügyeink emelése és fejlesztésére, költségvetésének 360 milliót kitevő rendes kiadásából áldoz.

Ezenkívül vannak a földművelési tárca átmeneti kiadásai és a *beruházások*. Nem tagadjuk azt, hogy e címek alatt szereplő összegek is jótékonyan hatnak a mezőgazdaságra, mint a hogy előnyösen érvényesül befolyását minden az általános közgazdasági kultúrát emelő tényező, de nem tekinthetjük olyan intézményeknek, melyekre speczialis mezőgazdasági érdekeink emelésénél állandóan számíthatunk, vagy a melyek szervei alkotásokra fordítatnak.

Az átmeneti kiadásoknál 3 nagyobb tétel említenél fel: a filloxera, a tüdővész kiadásai és a telepítések költségei. De ha ezek természetét vizsgáljuk, mit találunk? Azt, hogy egyszerű üzleti számításra volna csak szükség, hogy e tételek a fiskus szempontjából is megtízszereztessek. — Hiszen a filloxera-vész leküzdésére előirányzott 186.310 frt, csak 2 millió évenként elveszett adónak megmentésére volna hivatva, a melyet eddig már az elpusztult területek földadójában leírtak. Hol van meg a többi sallang, a mi a földadóval együtt az állam részére elveszett és a mi a fiskushoz is tartoznék, maga az az elveszett adó alap, a melynek csak 1 tizedrészt kamata az a 2 millió forint? A tüdővész kiirtására előirányzott 50,000 frt is olyan természetű kiadás, mely a baj tovaterjedésének gátlásával, csak meglevő adót ment meg, az állampolgárok veszélyezett vagyonának megóvásával. A kincstári telepítések szintén nem jöhetnek mint a mezőgazdaság közvetlen előmozdítására hozott kiadások számba, mert hisz azokkal is csak e birtokok jövedelmei szaporíttatnak. A beruházások legnagyobb tételét a *vizi munkálatok* képezik 2.714,000 frttal, s (az 1891-ik évhez képest 300,000 frt emelkedés) általános nemzetgazdasági szempontból e tétel is csak melegen üdvözölhető, a többi 400.000 frt épületek, fürdőberendezések stbre van előirányozva.

A beruházások azonban csak tőkeváltozás s feltételezve a helyes befektetéseket, meg kell hozniok kamataikat és megtartani, sőt fokozni az eredeti értéket. A földművelési miniszterium összesen 17.73 millió kiadást felmutató költségvetéséből tehát csak 2.84 millió rendes kiadást tekinthetünk olyannak, mely hazánk mezőgazdaságát van hivatva közvetlenül és speczialiter emelni, s amit az állam visszaad, illetve reá fordít közgazdaságunk amaz ágának emelésére, a melytől nemzeti önállóságunk, fenmaradásunk első sorban

függ, s a melynek már-már elviselhetlen terheiből, államháztartásunk szükségletei első sorban fedeztetnek.

De hagyjuk ezt a szempontot, hagyjuk a külföld példáját, hagyjuk azt, hogy nemzeti létünk, hazai első, sőt talán egyedüli fentartó eleme az az osztály, mely a mezőgazdasággal foglalkozik; csak hasonlítsuk össze ezzel a 2.84 millió forinttal azokat az összegeket, a melyeket a magyar költségvetés egyéb kulturális és közgazdasági czelokra áldoz s a melyek a kereskedelmi a belügyi, igazságügyi és kultuszminiszterium költségvetésében (nemis szólva a honvéd és hadügyről) foglalnak helyet, szomorúan látjuk, hogy nemcsak a budgetárgyalásnál van a földművelés a «kisebb ügyek» előadóhoz utasítva, de «kis ügynek» tekinti azt a kormány, a törvényhozás s hazánk egész társadalma. — Lelkesülünk már mindenért, a tudomány, a művészet, az ipar, kereskedelem követeléseit meghallgatásra találnak, csak a mezőgazdaság iránt nem sikerült még megtörni a közönyt, — mely lidércnyomásként ül minden ügyünkön és vagja el a haladás útját.

Pedig a kormány, a főrendiház, a képviselőház tagjai maguk is földbirtokosok, maguk is gazdák és nincs közöttük egy, aki bizalmas beszélgetésben el ne ismerné a válságot, a melyben mezőgazdaságunk van, aki el ne ismerné égető szükségét a gazdasági tanúgy, a kísérleti ügy, az érdekképviselet, az egyes mivelesi ágak fejlesztése, vízi és állategészségügyünk rendezése, birtokviszonyaink alapos tanulmányozása és felderítésének, és mégis, mikor a költségvetés elkészítésére kerül a sor, jut mindenre, csak ezekre nem, hanem beérjük évről-évre a földművelési tárca miniatúra kiadásával.

Azt kell hinnünk, hogy ez is a magyar gavaléria kifolyása, a mely, midőn a közügyről, a hazáról van szó, nem engedni figyelembe venni a saját egyéni érdekeit is. Csakhogy ez az önzetlenség helytelenül van itt alkalmazva, mert a földbirtokos osztályhoz tartozik a nemzet nagy része is. És nagyon helytelenül cselekszik az a főrendiházi tag, az a törvényhozó, aki midőn a mezőgazdasági ügyek segélyezéséről, annak fejlesztéséről van szó, saját ügyét látja a felvetett kérdésekben és mint a haza választottja, a törvényhozás tagja, tulgavallér ehhez hozzá szólni. Pedig ez nagyon rosszul van így, mert akie a föld, azé a hatalom És ez a nemzet csak addig magyar; ez a haza, a mit ma magunkénak nevezünk, csak addig az, míg földjét birtokában az az elem tartja, a mely eddig bár fogyva, de megtartotta irányadó szerepet és befolyását az ország ügyeinek intézésében.

A magyar mezőgazdaság ügyének előbbre vitele egyenlő a haza sorsának előmozdításával, a mostani földbirtokos osztálynak erőteljes fenmaradása, egyenlő nemzeti önállóságunk megtartásával. A mily mérvben gyengül és bukik az az osztály, mely a földben nemcsak árucikket, de hazát bír, a mely annak a fekete hantnak, annak az ősi földnek az árúértéknél nagyobb becsét is tulajdonit, s amely a legbiztosabb és független leteteményese nemzeti önállóságunknak, vele együtt fogy az a lelkesedés, az a honszerlem is, mely már egy ezredeven át megövtá a hármás bérczek függetlenségét. Álszemérem az,

Mai számunk 12 oldalra terjed.

mely eddig a magyar mezőgazdaság ügyének érvényre jutását megakadályozta, s bünt követnek azok, kik látva, hogy a századunk jellemző vagyonért való küzdelem hogytör nemzeti életünk gazdasági egyensúlyának megzavarására, nem sietnek védelmére, restelve talán azt, hogy maguk is az alamerülők között vannak.

Ez a 2.84 millió földmívelési költségvetés, s az a kedvezőtlen eredmény, melyre az egyes tárczák budgetjának a miennkel eszközölt összehasonlításakor jutunk, szomorú jele az időknek és legelénkebb jellemzője annak, hogy mily szükséges felrázni, fent úgy mint lent, a haza társadalmat abból a közönyből, melylyel a mezőgazdaság irányában viselkedik.

Erre kell törekedni mindenkinek, ki a magyar mezőgazdaságnak a hazával szoros összefüggő érdekeit szíven viseli s akkor nevededik majd abszolút értékében a földmívelési tárcza költségvetése is.

II.

Kissé kellemesebb ítéletünk, ha a földmívelési költségvetést *relative* vesszük bonczkés alá, nem hagyva figyelmen kívül azt, hogy bár nem aranyban a többi tárczákkal, de megis előrehaladt a múlt évekéhez képest.

Ha gr. Bethlen András földmívelési miniszterünk indokolását elolvassuk, sok helyen megkap az a jóakarát, melylyel tárczájának egyes ágairól szól s a sorok között fel-felcsillanok neha a jövő tervei. Meglátszik a költségvetésben a miniszter-tanácsok csonkító ollója s hogy a nagyszabású reformokkal foglalkozó földmívelési miniszternek magának is nehezére esik, jóformán csak a szakos csoportosítása és a czimletek változtatásában találni meg tettevagyó lelke és regeneráló eszméinek kielegítését.

Költségvetése a múlt évihez képest valamivel nagyobbodott, a *rendes kiadások* emelkedtek 801,020 fittal, a *rendes bevételek* 772,207 fittal.

Az *átmeneti kiadások* emelkedése 98 600 frt, a *bevételek* 6000 frt, a *beruházások* 290.122 frt. Vagyis a tárcza abszolút kiadásai körülbelül 400,000 fittal növekedtek, mely összeg rea megy a vízi munkálatokra, a filoxerára és a tüdővészre. A szervezeti s lényegét illető kiadásoknál, mint már jeleztük, nincsen számbavehető változás, de nem tagadhatjuk meg az elismerést földmívelési miniszterünkől abban az irányban, hogy igyekezett a rendelkezésére álló eszközöket kihasználni ott, ahol arra legnagyobb a szükség. S már maga a költségvetésnek ezeltudatos és helyes beosztása is sokat lendíthet a helyzetben.

De vegyük a költségvetést részleteiben. Az első és legnagyobb tétel az *állami erdők* kezelése, melyeknek kezelésére a kiadások 4.909,851 frtra vannak előirányozva, vagyis 300 ezer fittal többre, mint a folyó évben, de emelkedtek a bevételek is 417 ezer forinttal s így jövőre az állami erdőkhöz 119.125 fittal több tiszta jövedelemre számítanak, mint az idén, ami minden esetre megnyugtató tudat a köztulajdon kezelését illetőleg.

Az *országos erdei alap* (Erdőtörvény 165—177. §.) kiadásai epugy mint bevételei 25,000 fittal emelkedtek fel. A kopár területek befasítása, a magvak és facsemetek adományozására 5000 fittal többet, vagyis a jövőben 30,000 frtot ad majd ki az állam. A közterdekü erdők létesítésére szinten 5000 frt vétetett fel, míg a megmaradt 35,000 fittal az erdőéri szakiskolák stb. segélyeztetnek es tartanak fenn. Az *erdélyi részeken* (melyekre végre az egész költségvetés kezd súlyt helyezni) *felállítandó új erdőéri szakiskola céljaira 10,000 frtot vesznek fel.*

Hasonlóan hatalmas tételben szerepelnek a költségvetésben az *állami lótenyészintézetek*. Nagyon meglátszik ezen a budgeten, hogy lóra termelt nemzet vagyunk. 4.075,972 fittal van felvéve a kiadása és 3.406 471 fittal a bevétele az állami lótenyész-intézeteknek, vagyis lótenyészintésünk emelése az államnak az 1892-ik évben **669,501 frtjába kerül.** Itt vannak feltüntetve a lóversenyekre, lótenyészési díjakra, közös csikó legelőkre kiadott összegek (25+15+15=55 ezer

forint). Emelkednek a lótenyészési jutalmak 3600 frt s a közös csikólegelőik előmozdítására szánt összeg 5000 fittal, mindkettő nagyobb volt már, de 1888-ban leszállítottott takaréksági szempontból, de meg van a szándék fokozatosan a régi összegekre emelni őket. Ugy látszik, tavaly a pénzügyi bizottságnál megakadt lóbizományi állók hasznos intézményét sem hagyta a miniszter pihenni. legalább gyanunk az, hogy a «Közgazdasági alap» I-ső tétéle alatti 20,000 frt, melylyel «hasznosnak vélt vállalkozások lesznek megindíthatók», erre a czélra van prelimitálva. Kivanjuk is, hogy sikerüljön. A lótenyészítés különben a földmívelési tárczának legprotegitáltabb gyermeke s ha valakinek csak azt alitjuk szeméi elé, alighanem nagyot csalatkozik következtetéseiben, a tárcza többi rovatát illetőleg. S hogy a mezőgazdasági ügyekben, a kormány támogatását illetőleg igen sokan nincsenek kellőkép tájékozva, nem kis oka ez a bő lótenyészési budget, a melynek alkalmazásával előkelő és földbirtokos köreink, a lótenyészéssel összekötött sportok üzésenél oly gyakorta találkoznak s erről következtetnek a mezőgazdasági tárcza egyéb teteleire is.

Mezőrendőrségi és mezőgazdasági statisztika. Az előirányzat e czimnél 5600 fittal több, mint tavaly, vagyis összesen 32 600 frt. Egy kis osztálya a földmívelési miniszteriumnak, a melynek pedig a legnagyobb feladatok egyike jutna, ha tökéletesebb berendezésű és nagyobb apparátusával felöllelhetné végre nagyon hiányos, ugyszólván nem is létező mezőgazdasági statisztikánkat, a mihez persze az első lépés volna a fő statisztikai gyűjtő elemek, a *gazdasági tudósítónak* legalább a *részletes utasítást* kidolgozni, a mi meg máig sincs meg. Az 5600 frt kiadasi többletnél 3000 frtot a **földbirtok statisztikának** elkészítésére felvett összeg képez, melynek munkalatai egyelőre e **kötött birtokok** feltüntetésével megkezdettek s egy év alatt remélhetőleg be is fejeztetnek. Biz ez kicsi kis összeg s ha nem latunk nagyobb erővel a kataszter elkészítésénél elmulasztott birtok-statisztika egybeállításához, nem készülünk el vele 15 év múlva sem, addig legalább seummiesetre, míg a telemekönyvi betet szerkesztések befejezve nincsenek.

Mert, mi a birtokmegoszlás kimutatásával legalább is egyenlő fontosságúnak tartjuk, a *földbirtok megterheltségének statisztikáját*, a mi a mostani erővel csakis a betetszerkesztések befejezése után volna elkészíthető. A birtok statisztika fontosságával, elkészítésének költségvetésével, különben legközelebb avatott tollból foglalkozunk, mire előre is felhívjuk illetékes köreink figyelmét.

E rovatban szerepel 4000 frt az *állandó gazdasági tudósítók jutalmazására*, mint szaklapok és folyóiratok előfizetése, a mely összeg az egészét is képezi egyuttal annak a támogatásnak, a melylyel a földmívelési miniszter szaklapjaink segélyezéséhez járul. Ugyancsak itt szerepel 6000 frt a *káros rovarok irtására is.* Kissé visszatekintő, hogy itt fungál az *állami rovarani állomás* 600 fittal nagyobbodott, összesen 7600 forintnyi költségvetése is és nem a XVIII. fejezet 11. czime alatt, a melynek 15-ik tételénél, az egyéb kísérleti állomások stb. vannak felsorolva. Mi e tételre visszatérünk, ha majd részletezzük a fentebbi rovat költségvetését.

Az **állategészségügyre** 2107 fittal többet tervez az állam az idei kiadásoknál, s ezzel együtt az állategészségügyi rendes kiadások 1892 ben 180,213 frtra rugnak, a mihez felvehetjük a ragadós tüdővész kiirtására az átmeneti tétélek között felvett 50,000 frtot is, a mely utóbbi, első évi részletet képezi a tüdővésztesz alatok *kártalanítás mellett eszközölt kiirtására előirányzott, 428,000 frtnyi összegnek.* A Budapesti felállított *Pasteur-intézet* segélyezésére ugyancsak e rovatban vétetett fel 1000 frt. — Csak helyesebbé válna a segélyt, mert meg vagyunk róla győződve, hogy a *lépfene és orbáncz elleni védő oltások*, amelyek oly örvendetesen és kitünő eredménnyel terjednek hazánkban, általánossá csak akkor válhatnak, ha az ojtó anyag biztos forrásban, ide-haza, a gazdaközönségnek könnyen hozzáférhetően allitattik elő.

A mi a *tüdővész irtására* felvett 50,000 frtot illeti, szintén csak üdvözölhetjük a földmívelési minisztert, hogy végre sikerült tárczájában oly fedezetet találni, melylyel hozzáláthatunk, a kezdetben bár csekély erővel, de megis erélyesen, állategészségügyünk tisztázásához. Ez irányban különben legutóbbi állategészségügyi rovatunkban adtunk szakavatott kifejezést állaspontunknak. Haladást mutató czim a költségvetésben a **buda-pesti állatorvosi akadémia.** Tavaly léptették elő «intézetből» «akademiává» s már az idén is emelkedő költségvetése 1892-ben 71,700 frtot kiadást teend ki, 16,500 frt bevétellel szemben Ugy látszik ambicziója a miniszternek ez intézményét teljesen európai színvonalra emelni. Uj bakterologiai intézet szerveztetik az akadémia kebelében, a taneszközök, gyakorlati okmutatók szélesebb alapokra fektettetnek, egy szóval a legnagyobb örömmel üdvözölhető haladást észlelhetjük. Nem az összeg magassága, de az eiv elfogadása és keresztülvitele miatt üdvözöljük azt az 1400 frtos tétélecskét, mely 10 fiatal embernek ösztöndíjjal szolgálnd az akadémia hallgatására. Kivanjuk, hogy vigye ezt keresztül a miniszter a gazdasági tanintezeteknél is, a mostani állig számbavehető összegeknel nagyobb mértékben, ahol talán még nagyobb szükség volna rea, mint az állatorvosi akademián, a melynek hallgatóira elég buzdítás az a sok jól dotált állatorvosi állás, melyet részükre az állategészségügyi törvény biztosított. Az állatorvosi akadémia költségvetése különben mar felülhaladja egyetlen gazdasági akademiánkét, a melyre 14,900 fittal ad kevesebbet ki evenként az állam, mint az előbbire.

A vinczellér-iskolák, szőlészeti és borászati felügyelők költségvetésével együtt tárgyaljuk a *borászat* és az átmeneti kiadásokként szereplő *filoxera elleni védekezés* budgetjét, mint olyanokat, a melyek tönkrement szőlőtermelésünk helyreállítására hivatnak közrehatni. Ki fog adni az állam 1892-ben tisztán a bevételek levonásával:

a szőlészeti szakoktatás és szakközvegekre	67,896 frt
a borászat czeljaira	10,945 »
a filoxera rovar irtására	186 610 »
összesen	265.451 frt.

30 986 fittal többet, mint az idén.

Hat hiszen nem mondjuk mi azt, hogy ez minden, nem mondjuk azt sem, hogy elég, mert bizony gyenge gazdalkodás az, a hol az evenként elvesztett kamatok (2 million felüli adó) tőkéjének megmentésére csak a kamatok 1/10-dét adozza a gazda, de ez az összeg evről-evre nő és hisszük, hogy jövőre ismét több leszen. Etekintünk az összeg nagyságától, csak a felhasználás módját vesszük szemügyre.

A miniszter újra szervezi az egész szőlészeti szakoktatás ügyét. A jövőben szőlészeti szakferfiaink a következőleg csoportosulnak:

1. egy központi szőlészeti és borászati felügyelő,
2. hat vinczellér iskolai igazgató,
3. egy telepigazgató,
4. egy igazgatóhelyettes,
5. két központi szőlészeti és borászati felügyelő,
6. tizenhat szőlészeti és borászati felügyelő (a régi vándor- és segédtanítók),
7. öt ösztöndíjas gyakornok,
8. egy számvevő,
9. három filoxerafelügyelő.

összesen 37 egyén áll tehát a szőlészet rendelkezésére. A csoportosítás, a beosztás új, egyöntetűbb, tehát czélszerűbb is leszen, csak azután megmaradjon mar így allandóan. De az emberek es számuk a régi es bizony, ha könnyit is jitt valamit az új rendszer, többet nem bírnak végezni, mint a mennyit tesznek, azt pedig az új rendezés előtt belátta maga a miniszter is, hogy *nem elegendő.*

Hiába kerülgetjük, esürjük-csavarjuk itt a dolgot, ide *személyzetsszaporítás kell, még pedig szakavatott egyének kinevezésével.* Mert itt nemcsak a szám kevés, de a minőség is gyenge, a fizetés pedig éhenhalni sok, megélni kevés, legalább családos embernek, aki kizarólag feladatának el, nem lehet elég.

6—7—800 frt fizetésük van a szőlészeti és

borászati felügyelők, alias vándortanároknak, mind-egyiknek hozzá 5—6 megyéje, a mit folyton utaznia kell. Erre az állásra meg a mai nehéz viszonyok között sem lehet arra való embert fogni. De nincsen is, aki van, az igyekezik máshová, az ifjuságnak meg nem ambíciója erre a pályára törekedni s így a kidölteket és elmenőket még pótolni sem lehet. *Gr. Bethlen András* praktikus ember, belátta, hogy ha szakemberekre akarunk szert tenni, legalább gondoskodni kell alkalmosságáról is, ahol azt a szakértelmet elsajátíthatni, mert eddig meg az sem volt.

Pénze nem volt, hogy a fizetéseket javítsa, majd talán jövőre, de kiszorított 15,000 forintot egy régen égető kérdés megoldására s ez egy *felsőbb szőlészeti* tanfolyam szervezése. Egy önálló intézetet ebből az összegből berendezni ugyan nem lehet, sem tanári kart alkalmazni hozzá (volna csak valami ily égető ipari szükségletéről szó, bizonyosan akadna rája), majd kisegítik valahogy az egyetemi professzorok és a központi szakközégek, nehány év múlva kivesszik a költségvetést az atmeneti kiadások közül és megnövesztve rendszeresítik. Így gondolnánk legalább mi. A miniszter indoklása azonban talán a pénzügyminiszterrel folytatott nehéz alkudozások következményeképp a dolgot csak ideiglenesnek tünteti fel, nagyot rontva az elismerésen, melylyel ezen alkotásának adózunk kell.

A borászat címén a költségvetésbe felvett összeg maradt ugyan a régi, de a mintapince dotációjából felszabadult 1000 forint, Magyarország homoki borainak a mintapinczeben eszközölt vizsgálataira fog fordítani. Ez is helyes és felette szükséges intézkedés.

A filloxera elleni védekezés czéljaira kiadott összegekből 60,310 forint fordítatik az állami amerikai vesszőtermelő telepek nagyobbítására, 30,000 forint a községek, testületek és szövetkezetek által fentartott telepek segélyezésére és kiirandó versenypályázatok jutalmádjaira; 30,000 forint a szénkénegezés czéljaira; 10,000 forint pedig a filloxera elleni védekezés tovább tanulmányozására.

Egyszóval a szőlészet és borászat terén haladást észlelhetünk, a mely tán még távolról sem meríti ki e fontos termelési águnk felhasználásához szükséges intézkedéseket, de mégis örömmel tölthet el minden szőlőbirtokost és a földművelési miniszter részére biztositja sok ezer elpusztult szőlősgazda halálját.

Nunc venio ad fortissimum, t. i. a földművelési miniszter költségvetésének a gazdasági tanintézetek és a gazdasági ismeretek terjesztése czímű tetelehez. Ez a legfontosabb az egész földművelési tárcaiban, ezen fordul meg mezőgazdasági haladásunk. A meddig gazdasági tanügyünk nem szerveztek, a meddig a gazdasági szakoktatást nem fogjuk a lehető magaslatra emelni és általánosítani az egész gazdaközönség körében, addig a magyar mezőgazdaság általános lendületére nem is számíthatunk.

E meggyőződésünkben kifolyólag foglalkozunk, kissé részletesebben a gazdasági tanügyi költségvetéssel.

B. K.

(Folytatása következik.)

A tudomány és az élet.

(Dehérain beszéde. — Saussure vizsgálata. — A csontszén első használata Franciaországban. — Bedford hg. felfedezése. — A spanyol foszforitok. — Boussingoult és a nitrátok. — A hüvelyesek gyökereinek hólyagjai. — Berthelot és a légeny gyűjtő mikroorganizmusok. — A tudomány és a filloxera. — B. Thenard és Dumas. — A peronoszpora vitikola.)

A francia tudományt terjesztő társaság múlt hó 18-án *Marseille*-ben tartott nagygyűlésén, *Dehérain*, a francia tudom. akadémia tagja és a gazdasági kémia jeles ismerője, egy rendkívül érdekes beszédben világos és meleg szavakban írta le azokat a korszakalkotó változásokat, miket a francia mező- és szőlőgazdaságban a tudósok főfedekezési és felfedezései alkalmazása a gyakorlati életben előidéztek.

E század elején, úgymond *Dehérain*, ismereteink a gazdasági vegyészet terén igen kezdetlegesek voltak, és csak miután a tudósok alkot-

részeire kezdtek bontani az egyes anyagokat, indult meg a gazd. kémia fejlődése is, követve diadalutjában az általános kemiai.

Saussure volt az, ki vizsgálva a növények hamuját, arra a fontos felfedezésre jutott, hogy minden növény hamujában foszforsavas mész van és hogy ez anyagokra minden növénynek okvetlenül szüksége van.

De sajnos, bármily fontos volt is e tapasztalat, alkalmazást nem talált.

Hosszu évek sora mult el, míg ismét felismerték az igazságot és pedig pusztán empirismus következtében, midőn ugyanis látták, mily feltűnő eredménnyel használható a csontszén mint trágyaszor.

Az előbb használatlan hulladékot képező csontszén egyszerre rendkívüli keresletnek örvendett, úgy, hogy pl. 1822-ben a *nantesi* cukorgyár alig tudott eleget tenni a minden oldalról hozzá intézett kereseknek. Különösen a bretagnei gazdák keresték, kiknek gránitos földjeire a csontszén, azaz a foszfor, a legfeltűnőbb hatással volt.

Épp így volt ez Angliában is, hol sok éven át használtak a csontlisztet műtrágyának, de daczára annak, hogy ismerték a csontok foszfortartalmát mégis, *Bedford* herczegnek kellett azt mint tulajdonképeni hatekony anyagot megnevezni.

Majdnem ugyanazon időben *Liebig* mutatta a kénsav használatát, mely a csontokat átalakítja szuperfoszfátokká, mi által termékenyítő hatásukat mint műtrágya tetemesen fokozta.

Spanyolország egynemely foszfor-tartalmu közeit is ilyképp sikerült használhatóvá tenni, vagyis feltárni, a miat rendszeren mondani szoktuk.

Azután következtek a nitrátok, azaz a légeny-tartalmu műtrágyák.

Boussingoult felállította azt a tételt, hogy a földben lévő nitrátok oldhatlanok, — e nevet sokaig tartotta magát, míg *Pasteur* korszakalkotó munkái következtében megtudtuk azt, hogy az anorganikus kémia itt kevés, itt élő lények működnek közre, — oly élő lények, melyeket csak az ujkor ismert föl a javított nagy göröcsövek segítségével. Ez élő lények a mikrobák, a modern élet oly nagy szerepetjátszó démonjai, kik egyrészt halált hoznak az emberiségnek, másrészt dolgoznak láthatatlanul a mező növényei, az erdő fái felvirágzására, gyarapodására.

Ville, Lawes, Gilbert és *Berthelot* kutatásai alapján egy különös, rendkívül érdekes működést ismertünk fel a hüvelyesek gyökereinek hólyagjaiban.

Először az a nevet uralkodott, hogy az ott tapasztalható légenygyűjtés magának a növénynek működése, de később a főntemlített kutatók, különösen pedig *Berthelot* volt az, ki ott is mikrobákat fedezett fel, apró kis lényeket dolgozva, faradva légeny gyűjtési a fentartó nagy növény számára.

Dehérain a légenyre nézve a következőket mondja: Addig, míg a levegő légeny-tartalmának hasznát venni nem tudjuk, kénszeritve vagyunk a föld nagy légenytárait kiaknázni, de sajnos, ilyen bánya kevés van és a főlel hely a chilei, belátható időben ki fog apadni, de akkor se leszünk segítség nélkül, mert a hüvelyesek azok, melyek vissza fogják pótolni nekünk az elvitt légeny.

Azután áttér *Dehérain* ama nagy eredményekre, melyeket a tudomány és a gazdák fáradságos szorgalma ért el a növények ellenségeivel szemben.

Nevezetesen a szőlő filloxerája volt az, melynek leküzdését Franciaországban *Dehérain* teljesen sikerültnek mondja.

Dehérain leírja a rendkívüli benyomást, melyet a filloxera pusztításai Franciaországban keltett. Azonnal teljes erővel hozzáfogtak az ellenség kiirtásához. *Thenard* báró a szénkéneget, *Dumas*, vegyész, a szénsavas kénvegyeket ajánlotta. *Marseille*-ben az elárasztást, máshol a homokba ültetést ajánlottak, végre azután az amerikai tőkek immunitását, mint alany, ismerték föl és mint *Dehérain* mondja: «A visszahódítás most teljes erővel megkezdődött, sok

helyen már befejeződött és az idő nincs távol, amidőn a termelt borok mennyisége tul fogja haladni a vész előtteket.»

De ismét egy új ellenség mutatkozott a peronoszporában, mely nem a gyökereket támadja meg, hanem a leveleket, tönkre téve ismét a nagy fáradság gyümölcseit. Ismét fel kellett venni a harcot és ismét győztünk, felfedezve az ellenszert a rézgálic-oldatban, mely épp oly biztos, mint a kénpor az oidium ellen.

Tíz év, mondja *Dehérain*, elég volt, hogy délfrancia szőlősgazdánk a majdnem teljes tönkrejutástól ismét kiragadtassanak és egy tekintet a zöld levelek tengerére, az arany és kék fűrtök óriás tömegére édes gyönyört kelt a hazáját imádó francziában.

De míg feladatunk teljesen befejezve nincs, előttünk áll a szőlő növényi működésének tanulmányozása és a borkészítés tudományos kutatása, mert a pinczegazdaság, melyet eddig tisztán a véletlennek engedünk át, a jövőben az erjedési törvények ismerete által tisztá és szabályozható laboratoriumi műveletre fog válni.

De, ha e nagy vívmányokkal igen sokat nyertünk, méltányos a nyereséget meg is osztani a szegény néppel, — ismereteinket általánosítanunk kell.

Népszerű könyvek, kis ismertetések megírása által részesítsük a szegény népet is a tudomány jótéteményeiben.

Kísérleteink eredményeit boeassuk a nyilvánosság, a közönség kritikája elé, hogy a hozzájárulás lehetősége által a kutatási kedv is fokoztassék és eredményeit mutassa.

Általánosítsuk a modern élet vívmányát, a szövetkezkést is.

Szövetkezkünk a közjó emelésére alakult minden törekvésben, — az emberiség fejlődik, elete folyton szebb és szebb — a tudomány meg fogja valósítani a legmerészebb álmokat is, és adjunk hálát a sorsnak, hogy nekünk jutott a szép feladat e nagy munkában marandandó emléket alkotni a boldog utókor számára.

Ifj. Paikert Alajos.

Közlemények az orsz. magy. gazdasági egyesület köréből.

Az országos magyar gazdasági egyesület igazgató választmányja 1891. évi október 19-én d. u. 4 órakor a „Köztelken“ ülést tart. Az ülés tárgysorozata lapunk legközelebbi szombati számában fog közzé tétetni.

Ajánlat.

Szives olvasóink figyelmét felhívjuk ama körülményre, miszerint egy ajánlkozónk van, a ki Olaszországban tapasztalat utján elsajátította s hosszabb idő óta szakértelemmel és kedvteléssel üzi a *selyemtenyésztést és petetermelést* s óhajtana e termelési ággal nagyban foglalkozni, ha egy oly érdeklődőt találna, a ki ugy a szükséges helyiségekkel, mint szederfaültvényekkel rendelkezik és azokat részére a selyemtenyésztés és petetermelés nagyban eszközölt berendezésére átengedné. — Bővebb értesítést nyújt az országos gazdasági egyesület igazgatósága. Budapest, Köztelek.

Kérelem.

Az orsz. gazdasági egyesület következő tagjainak tartózkodási helye ismeretlen lévén, felkérnek vagy ők vagy ismerőseik, hogy lakásukat az egyesülettel tudatni sziveskedjenek:

1. *Lepényi Pál*, *ezelőtt Geletneken.*
2. *Ónody Dezső*, *« Gömör-Pányiton.*
3. *Virágh Gyula*, *« Budapestben.*
4. *Lovász Antal*, *« Üllön.*
5. *Desseuffy Ödön*, *« Kőkényesen.*
6. *Tomory Anasztáz*, *« Bpest, régi posta-u. 4.*
7. *Illés Dénes*, *« Vrászló.*

GAZDASÁGI GÉPÉSZET ÉS TECHNOLOGIA.

Rovatvezető: LÁZÁR PÁL.

A mezőgazdaság megszűnt passzió lenni, a ki manapság a gazdaság szolgálatába szegődik, csak alapos tudással, komoly igyekezettel és vasszorgalommal állja meg helyét. Az általános verseny által jellemzett korunk, megköveteli a gazdától, hogy nemcsak földjei művelésére fordítsa gondját, ne érje be azzal, ha olcsón és jól tud produkálni, hanem terményei értékesítését is maga vegye kezébe. A racionális gazda, ha szükséges és lehetséges — felcsap iparosnak és termelt nyers anyagát, mint kész árut hozza piacra.

Kettős feladattal kell tehát a gazdának megküzdeni; első sorban ismernie kell a technika összes vívmányait, melyek a nyers anyag minél olcsóbb s minél jobb előállítását czelozzák, másrészt ismernie kell a gazdasági ipar sikerének feltételeit s e teren mutatkozó gyakorlati tapasztalatokat és haladást.

tunk fel, melynek tranzmisszió tengelye a kamra falán át ér. Az ily kamrákban felállítandó gépek, ugyszintén a kamra nagysága különböző viszonyok szerint változik. Mi a mellékelt 1. és 2. ábrákban oly mintatervet vettünk fel, melynek berendezése a következő:

- I. olajpogácsaszúzó;
- II. daráló-gép;
- III. répavágó;
- IV. szecskavágó;
- V. répazúzó.

A répazúzóval szemben elegendő hely maradt meg a takarmány keverésére és elhelyezésére. Az összes felvett gépek hajtására elegendő egy négylovas járgány, csak hogy természetes dolog, hogy midőn a darálót járattuk, addig a többi géppel nem dolgozunk, azonban midőn a dará-

Fordulatszama percenkint 80—90.

Munkabírása óránként 4—5 q.

Sulya 250 kg.

Ára szijkoronggal Clayton és Schuttleworth-nál 115 frt.

II. «Hungaria» daráló-gép. (l. 3. ábrát) (Jókay szabadalma.)

A szijkorong segélyével egy merőleges tengely sebes forgásba hozatik, melyen 2 rovátkos gyűrű olyformán van megerősítve, hogy azok egy fel-alá járó tokban forogjanak. Ezen tokban szintén két, az előbbiekkal teljesen azonos rovátkos gyűrű van felszerelve. A toknak emelése vagy súlyszétele által az álló gyűrűk eltávolodnak, illetve közelednek a forgókhoz, vagyis durvább v. finomabb dara állítható elő. A felső gyűrűk nagyobb, az alsók pedig finomabb rovátkákkal vannak ellátva oly czelből, hogy a felsők a garatból le hulló magvakat nagyobb darabokra zúzzák, a durva dara azután a második (alsó) gyűrűparba hullván, ott finomabbra lesz őrölve. A korongok közötti távolság kívülről ellenőrizhető. A dara egy csövön át ömlik ki a gépből. A gyűrűk részint kemény vasöntvényből, részben aczelöntvényből állítatnak elő és kicserélésük egyrészt csekély súlyuk miatt, másrészt, mert megfordítva újból használhatók, aránylag olcsó.

E daráló erőszüksége 4 lóerő.

Fordulatszama percenkint 300—350.

Munkabírása óránként 2—2.5 q.

Sulya 350 kg.

Ára szijkoronggal és 2 pár tartalékgyűrűvel Schlick-nél 220 frt.

III. «Duplex» répavágó. Ennek rajzát a 4. ábra adja.

Ezen répavágó-gép metszőkészüléke áll 2 kúp-ból, a melyek egyikének alja összeáll a másiknak hegyével. Mindegyik kúp 4 fogkással bir, a mely 8 kés könnyedén ki- vagy befelé húzható, miáltal vastagabb, illetve vékonyabb szelet vágható. Tekintve, hogy a két kúp forgási iránya ellenkező (befelé forognak) a kúpos répavágónak azon lényeges hátránya, hogy a répa, (ha a garatban a répa megapadt) a garatba visszalöketik, el van háritva.

Ezen répavágó erőszüksége kb. 0.3 lóerő.

Fordulatszama percenkint 100—120.

Munkabírása óránként 7—8 q.

Sulya 200 kg.

Ára szijkoronggal a Schlick-féle gépgyárban 85 frt.

IV. Szecskavágó. Takarmánykamrákban a Schlick-féle «SC» jelű szecskavágót vettük fel. Az alzata ezen gépnek kovácsoltvasból készül, miáltal tartóssága és állékonysága megfelelő. Két pár fogaskereknek kölcsönös felcsérelése által 4 féle szecskát t. i. 6—13—20—25 mm. hosszúságut lehet rajta vágni. A szájnnyilas bősége 315 mm. Baleset elkerülése végett egy könnyen hozzáférhető emeltyűvel van ellátva, úgy, hogy annak megmozgatása által a gépezet és avval együtt a szalma is, hátrafelé indíttatik, így a szalmába belekerült csavarkulcs, fadarab v. esetleg a munkás keze v. ruházata a kések elé nem kerülhet. E czélra azonban sokkal tökéletesebb biztonsági berendezés is létezik, melyet jövő rovatunkban fogunk közölni.

A bemutatott szecskavágó erőszükséglet 0,8 lóerő.

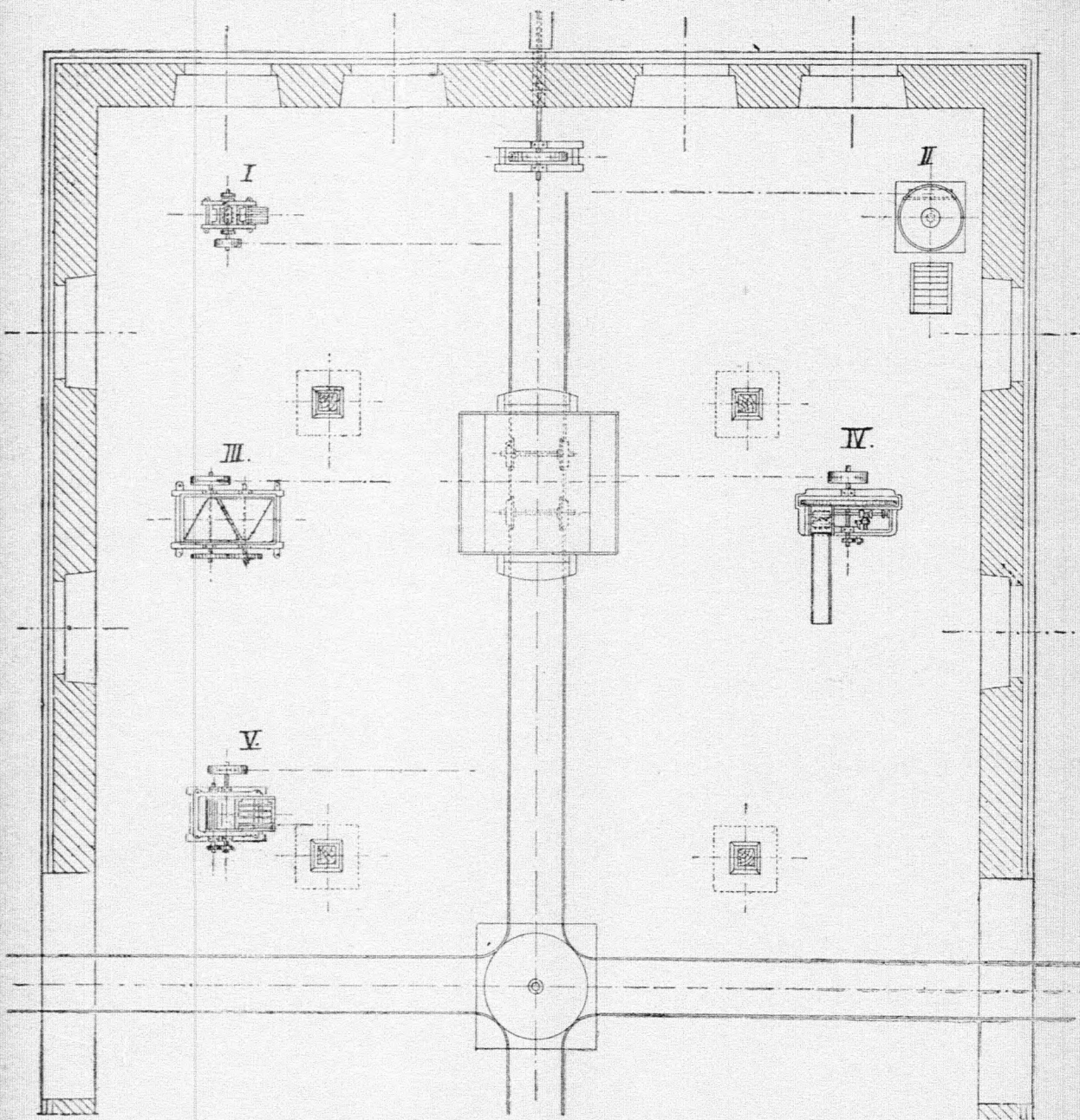
Fordulatszama percenkint 110.

Munkabírása óránként 5—6 q

Sulya 225 kg.

Ára szijkoronggal 125 frt.

Végre V. alatt répazúzó-gép van felvéve, mert a hol a répa szecskával keverve kerül etetésre, ajánlatos a répát megzuzni. A gép garatára felöntött répa a forgóhengerre alkalmazott nagyszámu ékalaku késekkel apró darabkákra lesz szétszakítva. A hengerrel együtt forgó csavarorsó pedig olyformán van a kések elé illesztve,

1. ábra. Takarmánykamra alaprajza.

Lapunk e rovatának feladata lesz már most a gazdának, úgy a mezőgazdasági gépészet, mint a gazdasági technológia teren helyes utmutásokat adni, lelkiismeretesen rámutatva a piacon megjelenő gépek, segédeszközök, feltalások és előállítás módszerek gyakorlati értékére s kijelölve azon nélkülözhetetlen fegyvereket, melyeket a gazdának megszereznie kell, ha a versenyben győzni akar.

Takarmány-kamrák tervezése és berendezése.

A takarmány-kamrát legjobb az istállók többszomszédságába helyezni olyképen, hogy a takarmányt kis kocsiakon a közepén végigfutó síneken közvetlenül az istállóba lehessen szállítani. A kamrán kívül járgányt vagy lokomobilt állítha-

lást elvégeztük, a járgány akár az összes többi gépet elhajtja.

Az egyes gépeket sorba véve, azokról a következő tudnivalókat jegyezzük fel:

I. Olajpogácsaszúzó. A legtöbb ilyféle szerkezettel a garatra felöntött olajpogácsák 2 fogas henger közé kerülnek, melyeknek egyike emeltyűvel olyképpen állítható, hogy a zuzás mértéke szabályozható legyen. Az ezen hengerpár által zuzott darabok egy harmadik fogashengerre hullanak lefelé, mely henger fogai forgás közben egy fésű alakú lapon haladnak át, mely a lehulló darabokat újból aprózza. Ha ezen utóbbi műtét szükségtelen lenne, akkor a fésű a gépből eltávolítható. A kisebb fajta zúzó erőszükséglet kbl. 0,30 lóerő.

hogy azok a csavarmeneten való áthaladás által tisztulnak.

Középnagyságu répazúzó erőszüksége 0,4 lóerő.

Fordulatszáma percenkint 100.

Dobszélessége 370 mm.

Munkabírása óránként 8—10 q.

Súlya 170—190 kg.

Ára szijkoronggal kb. 75 frt. L. P.

Mezőgazdasági szeszgyár üzembehozatalánál szükséges tennivalók.

Az okszerű gazdálkodás létesítette a különféle gazdasági iparágakat, a melyek közül nálunk leginkább a szeszgyártás van elterjedve. Gazdaközönségünk nagy részének szolgálatát vélnük teljesíteni, midőn a szesztermelési időszak kezdetén röviden ismertetjük mindazon teendőket, me-

vizel, majd 2—3-szor alkénessavas natrium-oldattal. A chlormész szintén ajánlható a helyiségek tisztításához.

Ugyanígy módon tisztítandók az erjesztő helyiségek és erjesztő kádak is.

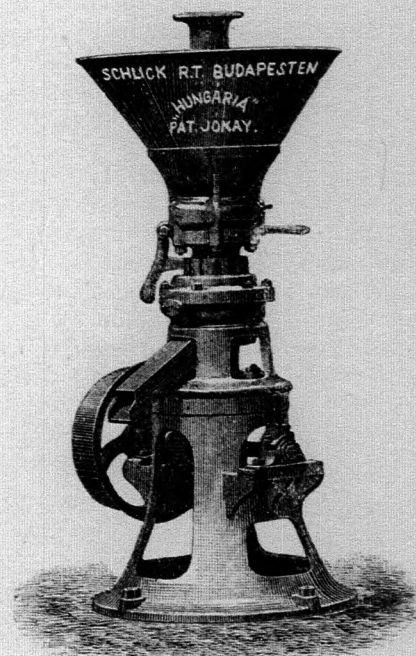
Az üzem megkezdése előtt, sohase mulasztuk el mindazon készülékeket kipróbálni, melyek nyomással dolgoznak. A gőzölőket, kazánokat, még akkor is próbáljuk ki, ha a törvény által előírt vizsgálati idő le sem járt.

Minden csővezeték megvizsgálandó azon idő alatt, míg a pénzügyi közegek a felvételt eszközölik. El ne feledkezzünk a termométerek, manométerek, s saccharométerek kipróbálásáról sem, mert gyakran megtörtént már, hogy kitűnően felszerelt s minden elővigyázattal megindított gyár üzembehozatalánál a sikert e csekélységnek látszó körülmény hiúsította meg. A gőzölőn elhelyezve

Az első anyaelesztőhöz sajtolt élesztőt használjunk s pedig a mi a mennyiséget illeti, abban ne takarékoskodjunk, inkább kevesebb többet vegyünk, mint kevesebbet csak a lehűtött kovászszal szabályozzuk az élesztőt olyképen, hogy se nagyon erős, se nagyon gyenge ne legyen.

Ezek röviden azon főbb tennivalók, melyeket betartanunk szükséges s ha mindezeket lelkiismeretesen megtettük, gazdasági szeszgyárunk minden tapogatódzás nélkül jön a rendes kerékvágásba.

Dr. Szilágyi Gyula.

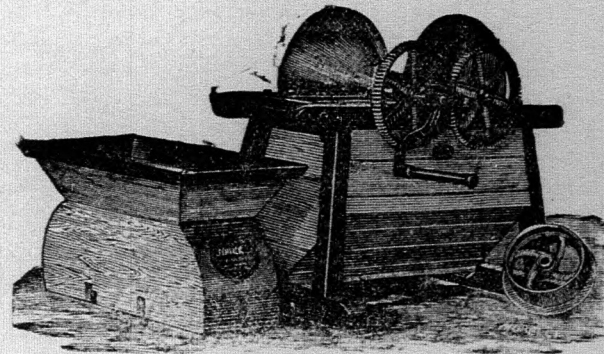

3. ábra. Hungária daráló gép.

A cukorrépa szedéséről.

A cukorgyárak megkezdtek ez idei campagne-jukat és országszerte folyamatban van a répa szedése. Erről akarok néhány szót elmondani.

A cukorrépa szedésének idejét a termelő gazda nem választhatja tetszése szerint, mert vagy szerződés által van bizonyos időhöz kötve, vagy pedig sok esetben a gyár iránt való méltányosság hozza magával, hogy repáját korábban vagy később szedje ki. Általánosságban azt mondhatjuk, hogy Magyarországon a répa szedésének ideje szept. és október hónapok közé esik; már

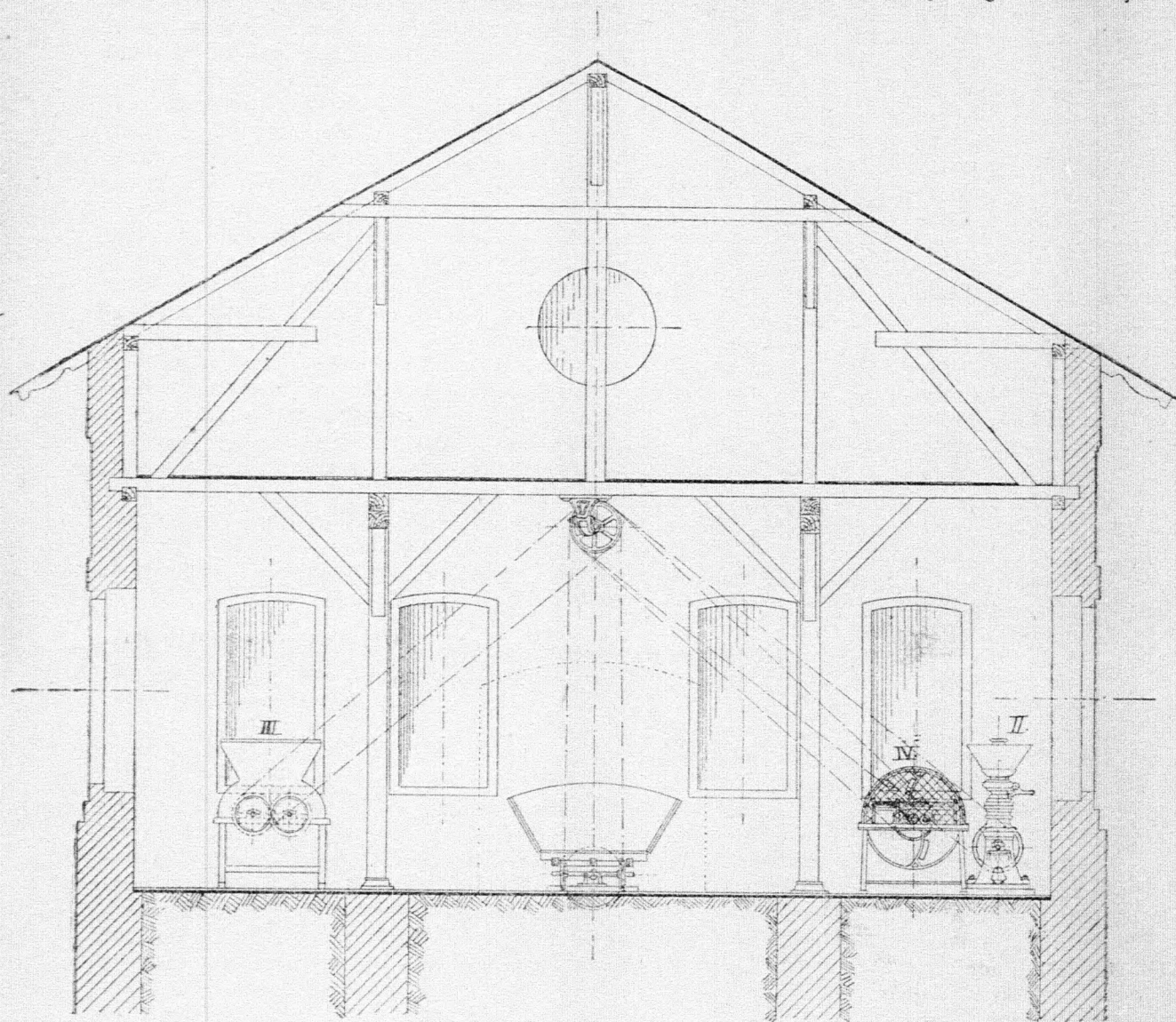

4. ábra. Duplex répavágó.

kivételes ha az augusztus végére illetőleg november elejére szorul. Nem szólva most a répa kiszedésére használt különféle eszközökről, csak arról kívánok egyet-mást elmondani, hogy miképen kezenlendő a kiszedett répa.

A termelő rendszeren kötelezve van a repát olyan állapotban szállítani a gyár részére, hogy az minden hosszas előkészítés nélkül alkalmas legyen a feldolgozásra: tehát a repát a sártól lehetőleg meg kell tisztítani és a fejét levágni. Ugy a cukorgyárnak, mint a termelőnek érdekében áll, hogy ez a munka jól végeztesse, mert akkor a gyár a nyersanyagot úgy kapja, a hogyan arra szüksége van, a mi által sok költségtől és veszteségtől megkíméltetik; viszont a gazda sincs kitéve annak, hogy a gyár részéről rossz fejezés, sár stb. czímen, sokszor nem egészen indokolt nagyságban, levonások eszközöltesenek.

A cukorrépa lefejezésére és tisztítására

2. ábra. Takarmánycsűrű keresztmetszete.

lyeket a szeszgyár üzembehozatalánál mulhatatlanul szükséges végezniük.

Mezőgazdasági szeszgyáraink csak a téli és tavaszi időszakban vannak üzemben, tehát hazamosabb időn át az összes készülékek és eszközök használaton kívül maradnak s időközben számtalan apró organizmusokkal belepetnek, a melyektől az összes eszközöket, edényeket alaposan megtisztítani kell, hogy üzemzavar be ne álljon. A gyár minden helyiségének kitisztítása legyen első teendőnk. Különös gond fordítandó a malátázó helyiség alapos tisztítására. Mielőtt a malátázó helyiségek falait bemészelnék, ajánlatos a falat alkénessavas natrium vizes oldatával befecskendezni. (Az alkénessavas natrium-oldat úgy készítendő, hogy 10 kg. 100 liter vízben feloldatik) 2—3 nap letelte után a falakat bemészelnék. A maláta szérű alapzatát előbb mesz-

levő rosz manométer rossz feltarást vagy tulságos gőzölést okozhat, a mi egymagában elegendő arra, hogy kedvezőtlen eredmény érjék el. A termométer és saccharométer oly fontos eszköz a szeszfőző kezében, hogy nélküle egy műveletet sem végezhet precízitással s ha ezek nem jól mutatnak, egy művelet sem folyik le szabályszerűen. Ajánlatos az üzem megkezdésekor minél jobb nyersanyagot venni, mert épen a gyártás egyes fázisaiban az első alkalommal történhetik legkönnyebben hiba, a mely a következő alkalomkor fokozódhatik.

Két héttel az adózási művelet megkezdése előtt átátandó be az árpa.

Az első kovász készítésekor borkősavat ajánlatos a felfőzött kovászba adni s pedig 1 méter-mázsa anyagra 100 grmot. Ez az erjedésnek kedvező tejsavas erjedését elősegíti.

hosszu, széles pengéjű késeket használnak. A répa fejét úgy kell levágni, hogy a zöld levélrügyeket egészen eltávolítsuk, amit egyszerű harántvágással lehet eszközölni. A gyáros nem ok nélkül fektet nagy súlyt a fej eltávolítására, amennyiben bebizonyított dolog, hogy a répa fejében sokkal kevesebb a cukor és aránylagosan jóval több a nem-cukor, mint a répa egyéb részeiben és ennél fogva kétségtelenül igaz az is, hogy a rosszul fejezett répa feldolgozása nehézségekkel jár. A levágott répafejeket levelestül takarmánynak lehet használni, sokkal helyesebben cselekszik azonban a gazda, ha a takarmánynak amugy sem nagyon alkalmas zöld leveleket ott hagyja a szántóföldön, ahol az elrothadván, trágyaképpen vissza jut a földbe.

Fontos dolog az is, hogy a kiszedett répa még az nap tovább szállíttassék, vagy a gyár megbízottjának átadassék, ha pedig ez nem lehetséges, a répát szalmával be kell fűdni. Ha u. i. a répát nap éri, akkor megfogyad és ilyen állapotban a gyár nem igen szokta azt levonás nélkül átvenni, épen úgy nem szívesen veszi át a megfagyott répát sem.

A közetkező alkalommal a cukorgyár hulladékainak értékesítéséről mondom el a gazdaközönseget közelebből érdeklő tudnivalókat.

Dr. Szilasi Jakab.

A „Köztelek” tudósításai.

Nógrád-Berczel. Kövesd, október hó. (br. J. S. tudósítása.) (Szárasság. — Munkás hiány. — Gabonatermés. — Takarmány. — Szarvasmarhákrak. — Allategészségügy.) A minő nedves volt a nyár egész augusztus hó közepéig s a minő kiszámíthatlan károkat okozott úgy a gabonákban, mint a takarmányokban, ép oly hátrányos most a tartós szárazság, annyira, hogy most, midőn már az őszi vetésnek jobbadán el kellene végezve lenni, még alig kezdtük meg, mert oly száraz a föld, hogy jó munkát végezni lehetetlen. Különösen a löhere-törés sehogyan sem megy s így az idén a nagyon ajánlatos két szántasba való vetésből nem lesz semmi, mert örülünk, ha még idejében egyszer megtudjuk a heréseket jól szántani. E nehéz kötött talaj most ugyancsak kipróbálja az ökröt és az ekét is. Az időjárás nappal szép, derült, éjjel hideg, reggel dér. A nyári esőzések folytan összetorlódtott a munka, úgy, hogy érezhető a munkás hiány. Még mindenféle csépelnek, azonkívül bab, burgonya-szedés, kukorica-törés, répa-szedés, a terményeknek piacra beszállítása úgy elvon minden munkaerőt, hogy például a hét elején igen örültem, hogy a gepeléshez a hatodik községből hat 1 frtos napszamosokat kaptam két napra. A gyönyörűen fejlődött idei löhereket felebből is alig lehet kiadni, a gabonát nem lehet eladni, mert dupla árért sem kapunk fuvarost, a ki beszállítja a kereskedőnek stb. A mi a gabonatermést illeti, az eredmény nálam búzából 69, magyar holdanként, árpából 79, zabból 69. A löheremag még nincs kicsépelve, de azt hiszem igen rosszul fog fizetni, legalább a szomszédok mindnyájan panaszkodnak s már hallottam egy cséplési eredményt a hol 100 szekér után 15 q. mag lett. — Takarmány volna elég, de legnagyobb része oly rossz állapotban hozatott be, hogy nem nagy értéket képvisel s nem nézünk valami könnyű teletés elé. A szarvasmarhának nagy ára van s ha ezen árak fentarthatók, akkor érdemes lesz a telen hizlalni, csak hogy persze a sovány marha is drága s ennek beszerzése fogja képezni a fő nehézséget. — Az állatok egészségi állapota jó, kivéve, hogy a sertés-orhancz tavasz óta szörványosan mutatkozik s daczol minden óvintézkedéssel s elzárólással ép úgy, mint a köröm- és szájfájás ellen eredménytelennek bizonyul minden elzárólás. Ez a ragályos járvány már évek óta uralkodik, az egész országban s a sok törvényes és rendeleti intézkedésnek csak az a hatása van, hogy a járványtól látogatott községeknek bele kerül néhány száz forintjába a trefa s a járvány rendszer lefolyását követi ép úgy, mintha minden

birtokos megtenné azt, a mi szükséges s a mit jónak lát. De azért a nagy vásáron törvényes járattal ellátott marhát veszünk s azokkal hurcoljuk be a szájfájást, mint a hogy megtörtént nálam a mult évben.

Eger, 1891. október hó. (Ferk Miklós tudósítása.) (Szőlő és filloxera. — Termés. — Védekezés. — Gyümölcs.) Eger város határában eddig a szőlőmivélés volt a kenyértermő, az idén, a mit a filloxera még meghagyott volna, a peronoszpóra rontotta el. Azért vannak, de igen kevesen, kik a peronoszpórával is megküzdöttek. Az egri szőlészeti és borászati egyesület serény működése folytan a filloxera elleni védekezés mind nagyobb mérvet ölt. — A volt szőlők nagyobbbrészt parlagon hevernek, még az olyanok is, melyeket tavaszkor valamivel bevetettek, elhanyagolták a nyári kedvezőtlen időjárás és munkáskez hiánya miatt, s most a nagy gazból ki sem lehet ismerni, mivel volt bevetve. Gondozott helyen azért sok tengeri és bab termett. A zöldségre és tökre igen jó idő járt az idén. A dinnyében sokan csalódtak, volt ugyan elég, de rossz. Akik gabonaműveket vetettek a magasabb fekvésekre, azok igen jól jártak. Ott az esős nyár előnyükre volt. Az őszi vetéseket több helyütt már is befejezték, nagy nehézséggel, s most várja az esőt a kizöldült vetés. — A repczevetések gyönyörűek. — Akik szüreteltek, most szénkénegeznek, tudniillik csak a szénkénegezők szüretelnek. — Igen sokan átmennek a szőlővel a homokra, Kapolnára, Erdőtelekre, Vepelétre, a gyöngyösiek pedig Ecsédre. Sajnos, hogy e tekintetben is igen könnyelműen járnak el. Beültetik az oly homokot is, melynek ellenálló képessége nagyon is kétes. Különbben hányan vannak, kik újból ültetik szőlőjüket régi fajokkal régi helyre more patrio, csak azért is. Sokan pedig úgy gondolnak kifogni a csapáson, hogy forgatott (rigolozott) földbe ültetnek... (de nem amerikai), majd saját kárukön okulnak. Azért ám hala a tanfolyam és az egri szőlészeti egyesület befolyásának az amerikai ültetvények is szaporodnak, csak sajnos, hogy sok jóhiszemű birtokos rászedetett holmi nagyon hiesztelt ojtványok vásárlásával. Ilyen kiskoru közönség mellett tanácsos volna, hogy a kormány ilyen «vállalkozókkal» szemben is a közönseget legalább figyelemzetésekkkel megvédene, a mint azt a filloxerairtószerekre nézve megtette. — Az utóbbi daczára a naftalinnak, anti-floxerinnek és egyéb hiesztelt szereknek is akadtak áldozatai, itt is van elég olyan, ki megmenthette volna szőlőjét, ha az ilyen szerekre elköltött pénzét a rendes szénkénegezésre fordította volna. — Gyümölcs roppant sok van és hála istennek ára is van, természetesen csak a finomabb fajoknak; azért az okszerűen gazdálkodóknak nincs miért megbánni, hogy a finomabb gyümölcsfajok beszerzése költséges. És mégis, a mint hallatszik, az alig létrehozott községi faiskola, mely az amerikai teleppel kapcsolatos, beszüntetését tervezik. — Az országos borászati kormánybiztos is meglátogatta e hóban e várost és körülnézett a szőlőkben, s több helyen megelégedését fejezte ki a látott haladás fölött. Dr. Kossuthányi Tamás magyar-óvári akadémiai tanár is itt volt erjesztési kísérleteinek érdekében, eredeti határisítatlan, egri mustertesztet beszerzendő.

Pécs vidéke, 1891. október hó. (Liebbald Béni tudósítása.) (Szőlőérés. — Szüret. — Borárok. — Időjárás. — Őszi vetés és egy kis lecke a multból.) A szőlőérés évada a szürettel befejezést nyert. A tartós száraz és meleg időjárás előnyösen befolyásolta a fürtök éreését, olyannyira, hogy a későn érő nemes kadarka-fürtökben is kifejlődött a festanyag és sötét-kékre szinesedtek. Bármily hálás is ezen szőlőfaj nálunk termés-hozamban, de nagyon sokat von le értékeiből azon körülmény, hogy csak ritka évben érik meg s csak nagyon kedvező időjárás mellett fejtheti ki színanyagát. Ezen ritka évek közé tartozott az idej is, a mennyiben nemcsak hogy a fürtök teljesen megérték, hanem itt-ott a bogycok között töppedt (aszu) szemeket is lehetett találni. Mi természetesebb tehát, hogy az édes szőlőből édes must lett, a miből ismét egész joggal jó minő-

ségű bort várhatni. Csakhogy a minőségtől messzire maradt a mennyiség, daczára annak, hogy a szőlő az idén — a mint mondani szokás — hálásan kiadó volt és jól fizetett. Határozottan többet adott, mint a mennyire a sovány remény jogositott. A filloxera rohamos terjedése és a peronoszpóra megdöbbentően nagyobb mérvű fellépte mellett a még egészséges töké is nem valami derekasan viselték magukat, a mennyiben aránylag kevés fürtöt hoztak s így a vérmes reményt már tavasszal meglehetősen lelohasztották. Leszüreteltünk tehát egész csendesesen, nem háborított senkit a szedők vig danája. Az egykori vig és zajos szüretetek lassankint a multé lesznek s ma-holnap csak hagyományban birjuk emléket. A borárok is ennek következtében rohamosan emelkedtek s nagyon is keresett árut képeznek. Így például míg tavál 14—16 krjával a legjobb borok literjét meg lehetett venni, addig az idén a kereskedők 24—26 krt is szívesen megfizetnek. Sőt a közönseges dombok terméséért is 18—20 krt adnak. De ezt sem kapják oly mennyiségben, mint a hogyan szeretnék s így a rezervált pinczék csak részben fognak megtelni. Daczára annak, hogy a szűkermést a magasabb borárok kiegyenliteni törekedtek, hogy így a szőlősgazda számítását megtalálja; mégis az idej borévet aligha jut eszünkbe azok közé sorolni, a melyekre kellemesen szoktunk visszaemlékezni. A tartós szárazság azonban a mezőre sem volt hatás nélkül s ha nem is száradt ki az eke a megkevert ugarföldben, mégis gondolkozóvá tette a gazdát a fölött, vajjon nem-e czélszerűbb, ha vetőmagva a zsákban pihen, avagy a száraz talajban kikeletlenül hever. Visszatartotta a gazdákát a vetéstől még az a gondolat is, hogy ilyenkor pusztitanak leginkább az egerek és egyéb férgek. Így történt aztán, hogy edes kevés azok száma, kik őszi vetésüket csak részben is elvégezték volna. Végre e hó 5-én délután megnyitlak az egerek csatornái, hogy az araszos porból sárt dagaszszon. Több órán át borus az ég. De adott az idej aratás egy kis emlékeztetőt is. Vidékünkön számos helyen a buza üszkös volt s így sem mennyiség, sem minőségileg nem elégtette ki a várakozást. E kemény lecke aztán számos gazdának eszébe juttatta a vetőmagnak becsávazását (pácolás), melyet az idén aligha fog csak úgy könnyedén elmulasztani.

Békes-Csaba, 1891. október hó. (Zlinszky István tudósítása.) (Időjárás. — A repczevetések. — Tengeritörés. — Szüret. — Répa-szedés.) Időjárásunk néhány éve teljesen megváltozott, mert az őszelől annyira száraz, hogy minden földmunkát megnehezít. Itt volna már a vetés ideje, de oly száraz a talaj, hogy az ekét be nem veszi; az ugarokat lehetne talán vetni, amde ki merné a vetést az ily száraz és röögös talajba megkísérteni, hiszen a mult évben is az volt a buzavetések legfőbb baja, hogy egyenetlenül és későn kelt ki, sőt sok helyen a kikelt vetés eső hián elszáradt. — A jökörített repcsek élnek, s csodálatos, hogy daczára a nagy szárazságnak és kánikulai hőségnek, sem a bolha, sem a hernyó nem bántotta. Holott más években ily időjárás mellett bizonyosan mindkettő vetekedve pusztítja. Ha még hamarjában jó esőt kapnak, kiállják a telet. — A kukoricza-törés általában be van fejezve s a termés kielégítő, helyenként — a hol a későbbi pászta esők elvonultak, — reményen felül jó. — Ára csövesen mm. 2 frt 30—50 kr. — A szüret is véget ért, s a hol a filloxera és jégverés megkimélte, a termés közép. A must ára hallatlan magas, mert az itteni kerti mustért 14—18 frtot is fizetnek hektoliterenként. — A cukorrépa, mely itt kísérletkép a mezőhegyesi vagy a hatvani cukorgyárak részére termeltetett, jól sikerült, s kis holdanként 120—150 mm. termést adott. Cukortartalma még nincs megállapítva, de azt hiszem, hogy a száraz és meleg szeptember ezt is kedvezőleg emelte. — A gabonakereskedésben a hangukat nyomott, mint mindig így Szt.-Mihálynap táján. — Az allategészségügy kielégítő. Napszám 80 krtól 1 frt.

Kérdések a gyakorlat köréből.

9. k. Az idén tudvalevőleg nagy tökérmés volt, különösen nálam, úgy hogy az egész termés disznaimmal fel nem etethettem. Czelyszerű-e azt repa helyett s mily arányban feltakarmanyozni?
E. E.

10. k. Egy teljesen elhanyagolt gazdaságba jutottam, hol különösen a réti földek annyira telvék taraczkkal, hogy a föld megmunkálását rendkívül megnehezíti. Mi módon szabadulhatnék e nyügtől legkönnyebben?
I. G.

11. k. Egyidejűleg jelen soraimmal küldök a tek. szerkesztőség címére egy dobozban az akácza-erdőben rohamosan fellépett és azt végveszélytel fenyegető levelész pontos meghatározásához szükséges anyagot, t. i. levelészek által ellepett galyakat a czeblől, hogy az eredményről gyors értesítést nyerhessek, czelrazvezető védekezési eljárás kijelölése mellett.

Az említett levelész jelenlétét csak egy hét óta vettem észre, a midőn a meglepett akácztak levelei sárgulni és a fák kiszáradni kezdtek. Az ellepett terület 10 hold, többnyire 8—10 éves, egy része 15—20 éves sűrű akáczos. Szándékom ezt letarolni, a 8—10 cm. vastag fákat csak botolni, a nyert fát lehámoztatni és a galyakat, kérget téglakemenczébe elégetni.
Felső-Jattó, október hó. B. L.

4. f. (R.) Az olcsó székely munkásoknak közelmúlt időben mindenféle híre terjedt és úgy a gazdasági egyesületek, mint az egyesek, tömegesen fordultak a Csikvármegyei gazdasági egyesülethez és a megyei hatóságokhoz munkások beszerzésére czebljából. Nagy volt azonban csalódásuk, midőn felajánlott szegődményi díjakra Csikvármegyéből azt a választ nyerték, hogy azok az ottaniakhoz mérten tetemesen csekélyebbek. Természetesen ily viszonyok mellett aztán sokak előtt megfeythetetlen körülmény, hogy a székelyek közt a megélhetés nehéz és munkahiányról panaszkodnak. Hogy e körülményt megérthessük, tudnunk kell azt, hogy alig van oly székely munkás, kinek lakása és melléje bármily kis terjedelmű földje ne volna, mely föld mégis terem annyit, a mennyi legalább egy negyed vagy egy fél évi gondtalan megélhetését biztosítja.

E kis parcellák okozták azt, hogy a cseléd-ber Csikvármegyében magasabb, mert a székely munkás nem állandó; ha ráunt a dologra, hazamegy és földjét munkálja. Legjobban jellemzi a székely munkásnak eme állhatatlanságát, hogy úgy mondjuk munkakerülését, mely oka anyagi romlásuknak. Nagy Imre, Csikvármegyének közgazdasági előadója «Csikvármegye közgazdasági állapotai és a székely kivándorlás» című jeles dolgozatában, melyből közöljük a következőket:

«Az ungmegyei erdősegekbe munkára vitt csiki munkások alig néhány nap mulva abbahagyták a munkát és hazajöttek, a mi csak megérősíti azon fennebb felhozott állítást, hogy a székely munkás nagyon válogatós a munkában. Itt még csak azt teszem hozzá, hogy a székely munkás is csak olyan napszámossal marad, melyről az egész világon tudjuk, hogy mindenütt a munkának a könnyebb felét keresi. A székely munkásról még csak azt kell megjegyeznünk, hogy a szakmány-munkát általában nem szereti, hanem igen az olyan napszámunkát, hol minél nagyobb számú csoportokban — mintegy kalákában — kell dolgoznia. Itt mindig inkább jut idő és alkalom közben-közben a nyugvásra és a kereset még sem csonkul, mert a napszám egyforma.»

9. f. Tök repa helyett. A disznó tök dr. Wolff szerint 0.9% emészthető fehérjét, 4.7% e. szénhidratot és 0.7% e. zsírt tartalmaz 1.6 táparánnyal, a tak. repa pedig 1.1% fehérjét 10% e. szénhidratot és 0.1 e. zsírt 1.9 táparánnyal. A tök tehát tartalmasabb takarmány a tak. repánál. Disznókkal szelítiben szokták etetni, hol nyersen, hol főzve,

magára vagy pedig korpával stb.-vel behintve. Általános tapasztalás alapján a tök igen jó disznó-takarmánynak mondható és bizonyára több helyt esznek tököt mint repát és a hol mind a kettő etetik, táplálóból tartják a repánál, kivált ha magvakkal kapják a disznók.

Arra nézve, hogy «mily arányban» adják, számadatokkal nem szolgálhatok; annyit bátran adhat a t. kerdező, mint a mennyi repát adna. Fodor Antal «53 éves tapasztalataim a hazai sertés-tenyésztés és hizlalás terén» című könyvében következőket írja a tökről: «A kiknek tapasztalása nincs, nem lehet felfogásuk arról, mekkora szerepet játszik ezen a mezői gazdaságban, olcsón előállítható sertéseledel.

Csak tapasztalásból lehet megbírálni értékét, mert már augusztus közepétől kezdve tenyészgöbökkel s más sertésekkel a legnagyobb haszonnal etetheti a gazda. Ilyenkor már nagyon elvénuívén a fű, ha csak rendes esők nem járnak, apróra vagdalva, a tenyészgöbök igen szívesen és örömmel eszik, természetesen már érett korukban. A mezőn ezeket kell válogatni. Az érett magok sok olajat tartalmazván, mód nélkül szeretik a malaczkot. Ha sok tökkel rendelkezünk, annyit adunk a malaczkot elé, hogy ezek a magvat felszedvén, utóbb a tökből is egyenek, a hátrahagyott tököt örömmel megesszik a göbök, vagy a többi sertések De nemcsak az ily sertések etetésére, hanem hizlalásra is alkalmas a tök.»

Sz. Á.

10. f. Taraczkirtás. Szántsa meg eltaraczkosodott földjeit ősszel legalább 9 hüvelyknyi mélyen, hagyja érdesen, tavasszal grubberozza meg (25 vasu Grubber-borona ára 70 ft. munkaképessége 4 ökörral naponként 4—8 kat. hold, a mi a föld taraczkosságától és a mivélés mélységétől függ), a grubber után járasson vas fogast, ezután pedig huzassa össze a felszínre került taraczkot lögereblével. Ha a taraczkot a fogas földesen hagyja, úgy ajánlom fogasolás után a sima hengert és ezután ismét a fogast és úgy a lögereblét. Ha még mindig sok perje maradna a földben, úgy ismétlje a grubberozást, stb. A perjét egésze el a helyszínén, mert az elhurcolással elszóródik a taraczk s tovább plántálja, úgy komposzttrágyakészítésre sem ajánlható, a mennyiben a taraczk a komposzthalmon földdel keveredvén, tovább tenyészik és ismét a földjébe kerül.

Ezen eljárással 100 és 100 holdakat tisztogattam meg, a miért és bizalommal fogadhatja tanácsomat, mégis meg kell jegyeznem, hogy a taraczk is a földben levő növényi tapanyagból élt és szaporodott el, a földet jobban kizsaratolta, mint bármely más növény, tehát addig földjeitől ne várjon jó termést míg a taraczkot megtisztított tablait át nem trágyázták.

Ha fent leirt eljárással költséges voltanál fogva nem alkalmazhatná, úgy ajánlom a theoretikus módot, a mely azt mondja: alkalmazzon eltaraczkosodott földjére olyan vetés forgast, melyben tulnyomó a kapas, takarmány, tengeri, kender, len stb.

Ez is czelra vezet, de csak idő múltán.

Bábolna, 1891. október 4.

Ferenczy Frigyes.

11. f. A nyitrai megyei Felső-Jattóról beküldött akácza-galyakon a *Lecanicum robiniarum*, Drugl., az akácza pajzstetűje pusztit — tehát nem levél-tetű (Aphis), hanem Coccida. Fellépése nem új: az Alföldön, Duna-Tisza közen már néhány év óta mutatkozik és néhol már az egész akácza-erdőket is ellepett.

A beküldött akáczagalyakon látható 3—4 millim. széles és 4—5 milliméter hosszú félgömbödmű pajzsok a nőstény pajzsai s a bennök látható piszkos fehéres por a kikelt peték héja.

E pajzstetvek nemcsak egy hét óta mutatkoznak, mint azt a levélirő közli, hanem már június eleje óta, csak hogy a kikelt állatok, párányiságuknál fogva, alig ötletnek az ember szemébe. Már június óta elősködnek ezek a lombon s azóta már többször is a vedőtetek s most, hogy az idő őszre fordult s a lomb lehullófél-

ben van, a kis pajzstetvek is lejjebb húzódnak és ellepik a galyakat, az ágak alsó részét, sőt a törzset magát is, hogy téli szállásukat keressék. Ép ebben az időpontban vagyunk most a beküldött rovarokkal is, az egész doboz, levél és pakoló papiros csak úgy hemzseg a szerteszet vándorló apró pajzstetvektől. Legnagyobb számban azonban a vékonyabb galyakon láthatók.

E pajzstetvek most nemsokára megkezdik téli álmukat és ilyen állapotban maradnak a tavaszi felébredésig. A jövő év április havának vége felé megvedlenek utóljara, május első napjaiban párzanak. A nőstény aztán maga alá rakja petéit — körülbelül 3000-t! — hata feldoborodik, majd a testét borító hártya oda tapad a petékhez s az anya maga pedig elpusztul. E félgömbödmű pajzs tehát az elhalt nősténynek elszaradt bőre. A nőstény szárnyatlan. — A him kisebb korában semmiben sem különbözik a nősténytől: akkor még egyforma pajzsuk van. Tavasszal azonban a him-állatocskák nimfákká válnak és ezeknél láthatók már a szárnytokok is. A nimfát is egy finom pajzs borítja, mely alatt aztán a négyszer megvedlik és április vége felé kirepül.

E pajzstetvek az által okoznak károkat, hogy kis szipókájukat belemélyesztik a növény élősejtjei közé és kiszívják a tápláló nedvét, ilyen megtámadott fa későbbben levelesedik meg, mint az rendesen szokott s a vékonyabb hajtások el is száradnak, egész fákat azonban a pajzstetük sehol sem tesznek tönkre. Azok nagymérvű elszaporodása csakugyan hátrányos a fa fejlődésére, az akácza maga azonban sokkal szívósabb, mintsem hogy e tamadás miatt teljesen elpusztulna. A teljes pusztulás oka legtöbbször a talajban, az ültetésnél használt rosz anyagban keresendő vagy esetleg más okban.

A mi a védekezést illeti, az csak az állatok gyérítésére szorítkozhatik, mely abból áll, hogy az igen ellepett galyakat, ágakat és esetleg fákat eltávolítsuk és pedig akkor, mikor az állat teljes nyugalomban van, tehát szilárdan vannak oda tapadva a fához, a mi április második felében szokott lenni. Az így levágott fát okvetlenül el kell égetni. Próbát lehetne tenni a fakatrányolajjal is, ezzel bekenve az ellepett galyakat, a pajzstetű bizonyára elpusztulna. Óvatosan kell azonban eljárni a vékonyabb hajtásokkal, mert kérdés még, hogy nem árt-e ezeknek a fakatrányolaj?

Ujabb telepítésnél azonban a baj kikerülése végett czelyszerű, hogy csak az akácza természetének megfelelő talajt válasszunk és másodsor, hogy csak pajzstetű-mentes csemetéket (nem dugványt!) használjuk.¹

Vegyesek.

Mai számunk tartalma:

A földmivélési költségvetésünk 1892-re B. K. — Tudomány és élet, ifj. Paikert Alajos. — Közlemények az orsz. magy. gazd. egyesület köréből. — Takarmány-kamrák tervezése és berendezése. Dr. Szilágyi Gyula. — A cukorrépa szedéséről Dr. Szilassi Jákó. — Tudósítások: Nógrád, Berczel. Eger, Pécs vidéke. Békés-Csaba. — Olcsó székely munkások — Tök repa helyett. — Taraczkirtás. — Akácza pajzstetűje. — Vegyesek. — Kereskedelem és tőzsde. — Állatvásárok. — A budapesti élelmi piac jegyzései.

Személyi hírek.

Chaplin angol földmivélési miniszter, mint gróf Festetics Tassilo vendége, legközelebb meg fogja tekinteni a keszthelyi gazd. tanintézetet. — Fesztly Adolf országgyűlési képviselő 98,000 forintot vette bérbe a herceg Esterházy-féle süttői uradalmat, melyet eddig Sálymossy László birt bérben évi 70,000 frtért. — Meczer Gyula a beregi ármentesítő társulat kormánybiztosa lemondott állásáról. — Czeisler Adolf alberti-irsai földbirtokos eljegyezte Steiner Márton földbirtokos leányát Jászkerkegyházáról.

¹ L. erről többet dr. Horváth Géza kimerítő cikkében («Az akácza pajzstetvérl») a m. tud. Akadémia «Mathem. és Term.-tudományi Értesítő»-jének IX. köt. p. 156—164.

Kivonat a hivatalos lapból.

A „Földmívelési Értesítő” legutóbbi száma a következő olvasóinkat érdeklő közléseket tartalmazza: **Kinevezések.** dr. Végli Jenő egri lakost, az egri szőlészeti és kertészeti tanfolyam felügyelő-bizottság tagjává. — **Kedvezmények mezőgazdasági szeszgyárak részére:** Ambrus Albert és neje Szotyory Mária, Tóth István kézdivásárhelyi lakosoknak. — **Filloxera-zár** alá helyezett községek: Szabolcs megyében: Tisza-Büd, Tisza-Lök, Tisza-Eszlár, Rakamaz; Bács-Bodrogh: Ó-Sové, Ó-Szivác; Abauj-Torna: Radvány, Veszprém, Ugod, Bakony-Ság, Pápa-Kovácsi, Döbrenté, Szent-Iván, Vanyola, Lovász-Patona, Tolna, Döbrököz, Lápafő, Nak, Várong, Agárd, Alsó-Nyék, Bata, Pilis, Görbő-Belicska, Némédi, Mucsfa, Baletinceza, Abauj-Torna, Arka, Kórlát, Vizsoly, Hernád-Szent-András, Becekeháza, Komjáti. — **Eladó állatok és termények.** Az állami gazdasági akadémiánál, tanintézeteknél, földmives-iskoláknál és a tordai bikanevelő telepen, f. é. szeptember végén különböző állatok és termények adatnak el. — **Pályázat.** A diósgyőri koronauradalomban különböző haszonfajok tövön való eladása és a hozzá tartozó vízfűrészes haszonbérbe adása tárgyában, okt. 23-án Soóváron nyilvános árverés fog tartatni. — **Allategészségügy.** Lépfene, 187 község, 217 udvar, 12 k. 12 u. több. Veszesség, 43 k. 49 u. több 4 k. 4 u. Takonykór és bőrféreg 137 k. 193 u. több 2 k. kevesebb 2 u. Ragadós száj- és körömfájás 407 k. 3045 u. több 30 k. 395 u. Hímlő 11 k. 11 u. több 3 k. 3 u. Icarbetegség 1 k. 1 u. Rühkór 11 k. 18 u. 4 k. 4 u. Orbánc 251 k. 2238 u. több 2 k. kevesebb 22 k. — **Ragadós tüdőlob** miatt ujonan fertőzöttnek nyilvánított községek: Hont, Németh, Nógrád, Málnapatak, Szepes, Batizfalva, Leibicz, Zólyom, Breznóbánya, Jegenye, Kovácsfalva, Olaszka. Szórványosan az egész országban 43 község, 45 udvar, összesen tehát 51 k. 121 u. tehát több 9 k. 25 u.

Törvényjavaslat a mezőgazdaságról.

A már évek óta húzódó mezőrendőri törvényjavaslatról, mely az országos magyar gazdasági egyesület többszörös és részletes tárgyalásából kifolyólag lengyelai után nagyobb arányokban és egész mezőgazdaságot felölelően van a földmívelési miniszteriumban előkészítés alatt, Kovácsy miniszteri osztálytanácsos foglalkozik. Az új javaslat felülről nemcsak tulajdonképp a mezőrendőrséghez tartozó ügyeket, a kártérítéseket, a szabad gazdálkodásra vonatkozó intézkedéseket stb. stb., ki fog terjeszkedni a mezőgazdasági érdekképviselet rendezésének kérdésére is. A szövetségbe lépett gazdasági egyesületek folyó évi november, esetleg december hónap megtartandó nagy-gyűlése is foglalkozni fog az érdekképviselet rendezésével, mint előre várható abban az irányban, hogy az érdekképviselet a meglevő gazdasági egyesületek alapján, de azoknak egyöntetű szervezése és országos összeköttetésbe hozatalával létesüljön.

Egyesületi élet.

A décsi gyümölcs, szőlő és konyhakertészeti kiállítás folyó hó 4-én nyílt meg Fouth Gergely elnöke alatt. A kiállítás felolvasásokkal és gyümölcs-meghatározásokkal volt összekötve Ritter Gusztáv, Szentmihályi Lajos, Kosinszky Viktor, Morágyi István és Szász Lajos szakértők közbenjöttével. A kiállításon 70 kiállító vett részt, bemutatva Szabolcs-Doboka megyének előrehaladott gyümölcstermelését.

Szilágy-Csehben méhészeti szövetkezet alakult egyelőre 30 taggal 50 frt befizetés mellett. A szövetkezet célja az okszerű méhtenyésztés s különösen annak ismertetése, terjesztése és felvirágoztatása.

Szövetkezeti ügyek.

Új raktárszövetkezet Szegeden. A kereskedelmi miniszter kezdeményezésére alakuló ipari raktárszövetkezetek mind nagyobb mérvben terjednek. Csak legutóbb adtunk hírt a Nagy-Szebenben alakult raktárszövetkezet-ről; most értesülünk, hogy Szegeden fapari raktárszövetkezet alakult meg. Elnökké Bischof Imrét, alelnökké Várady Józsefet választották.

Meghívó.

A magyar gazdák hadseregellátási szövetkezetének igazgatósága f. évi okt. hó 15-én, csütörtökön d. u. 3 órakor ülést tart, melyre az igazgatóság és felügyelő-bizottság t. tagjai ezennel meghívottnak.

Tárgyak:

1. A szövetkezet évi mérlegének megállapítása.
2. A szövetkezet beolvastása a „Mezőgazdák Szövetkezetébe.”
3. A „Mezőgazdák Szövetkezeté” alapításának előleges megbeszélése.

Meghívó.

A „Mezőgazdák Szövetkezeté” f. évi október hó 15-én, csütörtökön d. u. 5 órakor tartja alakuló közgyűlését a „Közvetken,” melyre a szövetkezetbe eddig üzletrészeket jegyzett urak ezennel meghívottnak.

Napirend:

1. A megalakulás kimondása.
2. Az alapszabályok végleges megállapítása.
4. Igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása.
3. Intézkedés a hadseregellátási szövetkezet ügyeinek átvételére nézve.

Budapest, 1891. október hó 7.

Az előkészítő bizottság:

Gr. Andrassy Aladár, Gr. Széchenyi Imre, Tolnai Lajos, Rensz Henrik, Brüll Mór, Beniczky Gábor, Gr. Deseffy Aurél, Adler Mór, Forster Géza, Baranyay István, Baross Károly.

Rizstermelésünk.

Nagy-Zakon 130 holdon eszközölt rizstermelési kísérletek sikerültek. A termés kis holdankint 109 s így a bruttó bevétel körülbelül 300 frt érteket képvisel. A csanádi püspöki uradalom lelei és kopáncsi gazdaságában 500 holdon terveznek jövőre rizstermelet. Az arad-csanádi öntöző-csatorna kiépítésénél, miután nagy területek tételnek alkalmassá a rizstermelésre, a mennyire az előleges tervekről következtetni lehet, a kultur-mérnökség ez új alkotása a magyar rizstermelést is nagyban megalapítja.

Kiállítások és versenyek.

A magyar tattersall-egylet f. hó 12-én fényesen sikerült ügétversenyt rendezett Dunakeszen át Vácra s onnan Czinkotán át vissza, mely ut 101:5 klt tesz ki. A versenyt nagy számu érdeklődő s előkelő sportközönség nezte végig. Hat négyesfogat, az első 11 óra 50 perczkor indult, utanna öt-öt percznyi időközönként a többi. Elsőnek Karolyi László gróf általa hajtott fogata futott be 4 óra 58 percz alatt, sajnos azonban, hogy csak két lovon, mert az első pár ló egyike a Ferencz József laktanya előtt kidőlt s így, noha az erkölcsi diadal e fogat, díjat mégsem nyerhetett. Utanna Sennyey Pista baró általa hajtott négyese röplött be, 5 óra 14 percz alatt téve meg az utat, noha rudasának utközben kétszer leszakadt a hámfája s közben itatott is. Egy kilométert tehát 3 percz, 5 első, 30 másodpercz alatt tett meg, s az első 4000 frankos díjat nyerte. 17 perczcel később Jankovich Elemér négyese érkezett be, s 500 franknyi második díjat nyerte. Az érkezésnél a gyeplős sántán jött be, de általában a lovak jó kondícióban érkeztek meg. A kondíció-díjra másnap 13-án vezetik elő a lovakat.

Bécsben f. hó 17-19-ig nemzetközi ménlő-kiállítás tartatik meg, a melyen ugy telivér, mint felvér, mind pedig a tájfaiktak ménlovai képviselve lesznek.

Állami loárverések. (Hembach Gyula jelentése a «Köztelek» részére). Budapestén a «Tattersall» keresési uti helyiségeiben október hó 2. és 3-án a m. kir. állami ménesekből származó számfelüti fiatal kanczák és kislejtett anyakanczák, október hó 9-én a mezőhegyesi méneseből származó herétek, valamint a mentelepekből kisorolt ménék és herétek árverése tartatott meg, szép számu külföldi, vidéki és helybeli közönség jelenlétében. Első két napon többnyire tenyészítő, több kevesebb magasabb rangu katonatiszttal együtt volt látható, míg október 9-én a herétek árverésénél a loavató bizottságok, továbbá számos külföldi és helybeli lökereskedő is vett részt az árverésen. Első két napon az árverésen a mult évihez képest kevesebb elenkiség volt tapasztalható, mely nem az anyag minőségének, mint inkább az árverésen egyes külföldi csoportos vásárlók elmaradásának (Románia, Szerbia stb.) tulajdonítható,

miert is az idej atlagarak kisebbek a tavaliaknál. Eléretett atlagar: a kishéri kanczák után 988 frt. Mezőhegyesi kanczák után 769 frt, bábolnainak után 640 fogarasiak után 470 frt. Legdrágábban keltek el Kishér öcsese 6 1610 frt, Doncaster 11 1130 frton (vevő Wachendorf lovag Berlin). Gundersburg 3 1530 frt. Verneuil 16 1260 frt (vevő Sommer József Krakkó), Bois Roussel 4 1490 frt (vevő Fischer Lajos Prága), Kishér öcsese 4 1270 frt (vevő Schindler László München), 71 számu Zárf I 1420 frton (vevő Schnetzer Janos Kämpfen, Bajorország). A vasár-lók közt ott láttuk többek közt herczeg Montebeliard Sceyból, Franciaország) 7 db, Steinbrugg Vigier Thun (Schweicz). 6 drb, herczeg Hohenlohe Entz, Felső-Ausztria) 4 drb, Rozsa Béla Hetény 9 drb, Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság Kaposvár, (Renner Gusztáv által képviselve) 12 drb, Leleszi prépostság (Zemplén megyéből) 6 drb, Gróf Bély Tivadár Bodola (Brassó m.) 5 drb, Schlauch Lőrincz N-Várad 4 drb, Gróf Csáky Vidor Szepes-Olaszi 4 drb, nemeskéri Kis Miklós Végles 5 drb, Grauer Miksa Csudabala 5 drb, Lovariskola Bécs 6 drb, Foglár Lajos Kis-Málas 5 drb, Hauser Lipót Bécs, S. F. Berg Berlin, Deschán N. Paris és Voltman J. Hannover lökereskedők konzorciuma 30drb herélet, Prager Mátyás Pisentz (Morvaország). Loavató-bizottság Budapest 6 drb, Ehrenfels Bernhardt Brun am Wald (A.-Ausztria) 3 drb, Foglár Lajos Mis-Málas 5 drb, Hertelendy József Vindornyalak (Zala m.) 4 db, Kroner Küffner Ernő M.-Ovár 5 db, Gajáry Ödön Kalocsa 3 db, Pap Mórincz Karczag 3 db, Gräfl Jenő Poroszló (Heves m.) 3 db, Apponyi Sándor Lengyel (Tolna m.), gr. Teleky László Gyeres, Bauer Ottó Tormás (Sopron m.), Steinfeld Mihály Pa-Kis-Mács, gróf Nemes János Solt, Fischer Lajos Prága, Beniczky Gábor Czinkota, Frohner János Bécs, Lyka Emil Totszardahely, Csorba István Nemes-Ócsa (Komárom m.) 2—2 dbot vásárolva, továbbá Ottoeska Béla Sopron-Kövesd, Dokus Ernő Legenye-Mihály (Zemplén m.), br. Süsskind Gottlieb München, Zoltán Ernő Gyöngyös, gr. Schönfeld Antal Bécs, br. Leonhardy br. Stockerau, Schumpeter Alajos Theresienstadt, Kálnoky Hugó Bécs, Miklyer Ernő Pozsony, Pongrácz Oszkár Marusevitz, Popiel Vincze Kovács-háza, Schluha István Alsó-Szt.-Iván, Deutsch Gyula Pa-Ernyő s még többen 1—1 dbot vásárolva.

Allategészségügy.

A ragadós tüdőlob és a magyar marha. Békés vármegye alispánja a vármegye mult hó 21—24-én megtartott közgyűlése elé terjesztett jelentésében az állategészségügyről szólván, azt jelentette, hogy Szeghalmon a szűz gulyában a ragadós tüdőlob fordult elő. Eddig még nem hallottuk, hogy a ragadós tüdőlob a magyar marhákat is megtámadta volna. Ez az első eset, mindenesetre szükséges volna, hogy az illetékes körök a békésmegyei alispán jelentésének alapján utána járnának.

Apró közlemények.

A német-osztrák magyar méhészek 36. lübecki vándor-gyűlése elhatározta jövő gyűlést Budapestén megtartani. — A svéd czukortermelet ez idén rendkívül jól sikerült, ép úgy kedvező a buza- és rozstermelet is. — Simbirsk orosz tartományból a zab kivitele tiltatott. — Mindenfelől panaszok, hogy a tavalyi szigorú tél nagyon apasztotta a vadállományok létszámát. Különösen a nyul, fogoly, őz és szarvas szenvedtek sokat a zord idő szigora miatt. Drága lesz a vadpescenye! — Az alsó-fehér-körös i ármentesítő társulat mult hó 28-án tartotta közgyűlését. A műszaki árterfejlesztési munkálatok ellen közel 500 felebbezés adatott be. — Petrovossello bácsmegeyi közsegnek jövő évi költségvetése 30,000 frt többletet tüntet fel. Persze nincsen községi adó. — A vallás és közoktatásügyi miniszter által az ország különböző részein rendezett női kereskedelmi tanfolyamra, mint bennünket értesitenek, a beiratkozások folytak és a női tanulók száma örvendően szaporodik. — Kongresszus az élelmi szerek hamisítása ellen. A bécsi élelmiszer-kiállítás alkalmából a vegyészek és göröcsövezők kongresszust tartanak, a mely különösen az élelmiszer hamisításának felderítését illetőleg van hivatva az eljárásokban megállapodni. A kongresszuson Európa majdnem minden művelt állama képviselve van és szakkörökben nagy eredményeket várnak a tanács-

kozásoktól. — Az 1893-ban megnyitandó **chicagói kiállítás** épületei rohamosan épülnek. Igen érdekesnek ígérkezik a **tej-termékek csarnoka**, a melyben nemcsak a tejgazdasági cikkek lesznek kiállítva, hanem egyúttal bemutatásra kerülnek a tejnek egyes felhasználási módjai is. Beleszámítanak a legjobban tejelő tehénfajok s a tej is, mely e csarnokban fel lesz dolgozva részint vajnak, részint sajtnak; be lesznek mutatva továbbá az idevágó legtekéletebb gépezetek.

Időjárás.

Hazánkban a légnyomás 57—65 között a hőmérsék 23°-a 0 fölött — 4° a fagyponat alatt ingadozik. A hőmérsék ingadozás maximuma 20°. A depresszió jelenleg Angolország fölött van, a légnyomás nyugaton tetemesen alászállt s hazánk körülbelül az átmenetet kepezi az alacsony és magas légnyomás között. Nálunk többnyire derült és száraz az időjárás, a levegő éjjelenként érezhetőleg lehült. Éjjeli fagyokat Kolozsvár vidékéről jelentenek. *Keleti szelek mellett részben esőre hajló idő, hőmérsékváltozás nélkül várható.*

Kereskedelem és tőzsde.

Budapesti gabonátőzsde.

Október 13-iki jegyzések 100 kgkint.

Búza			
Tiszavidéki	74—75 kilós	10.15	10.55 3 óra
—	76—77	10.35	10.90
—	78—79	10.55	11.05
—	80—81	10.75	11.10
Pestvidéki	74—75	10.15	10.55
—	76—77	10.35	10.90
—	78—79	10.55	11.05
—	80—81	10.75	11.10
Fehérmegyei	74—75	10.15	10.55
—	76—77	10.35	10.90
—	78—79	10.55	11.05
—	80—81	10.75	11.10
Bácskai	77—75	10.15	10.55
—	76—77	10.35	10.90
—	78—79	10.55	11.05
—	80—81	10.75	11.10
Bánsági	74—75	10.15	10.55
—	76—77	10.35	10.90
—	78—79	10.55	11.05
—	80—81	10.75	11.10
Északmagyarorsz.	74—75	10.10	10.45
—	76—77	10.25	10.70
—	78—79	10.45	10.95
—	80—81	10.65	11.10
Rozs		9.20	9.75 készp.
Árpa, takarmány		5.85	6.25
— maláta		7.00	7.75
— sör		7.75	9.50
Zab		5.75	6.25
Tengeri		6.00	6.15
Káposzta-repeze		13.00	14.85
Bánsági-repeze		12.50	14.00
Vad-repeze		6.50	7.50
Lenmag		10.75	11.75
Kendermag		9.00	10.00
Lencse		8.00	16.00
Borsó		8.00	9.00
Bab, fehér nagyszemű		6.75	7.50
— törpe		8.00	8.25
— barna		7.75	8.00
Köles		5.50	5.90
Bükköny		6.00	6.50
Vöröshere		5.00	6.00
Luczerna		4.00	5.00
Esparsette		12.00	13.00
Mohar		5.50	6.00
Mák, kék		33.00	35.00
— szürke		29.00	31.00
Köménymag		17.00	18.00

(A. A.) **Budapesti gabonátőzsde** október 12-én. Ez alkalommal tulajdonképpen csak egy napról, a mult szombatról adhatunk jelentést, miután a mai zsidó ünnep következtében a tőzsdén az üzlet szünetelt. De annál örömebb teszünk, mert a **buzáüzlet** határozott szilárdulásáról és az árak emelkedéséről adhatunk hírt. Malmainknak multkor jelentett vételkedve nem vesztett intenzivításban, vagy 40,000 q-t vettek 5—10 krral magasabb árakon, pedig elég bőséges volt a kínálat. Úszó hajórakománnyal, úgy beföldi, mint külföldi búzákat elszerezett vettek, a mi azt bizonyítja, hogy későbbi időkre akarják készleteiket biztosítani. Volt is üzletük a lefolyt héten; a belföld jó vételkedvet tanúsított a magasabb számok iránt, a mi aztán arra bírta a malmokat, hogy a finomabb liszt árát mérsékeljék, a minek következtében Angolországgal is lehetségessé vált az oly rég szünetelő összeköttetés. Nagyon hozzájárult a buzaárak emelkedéséhez a folyó októberi határidő rohamos emelkedése. A *contremine* szorultsága folyton nő, a *hausse*-párt átvesz minden felmondott kötet, hajtja az árakat, úgy hogy a különbség a folyó év tavaszi határidő között 13—14 krra redukálódott. A mult heti buzaforgalom 250,000 q-ra tehető, a heti hozatal kb. 176,000 q-t tett ki és ebből kb. 15,000 q ment el Budapestről. Az üzlet szilárdulása azon-

ban nemcsak lokális jellegű. A *külföld* piacai többnyire emelkedő árakat jelentettek. *Anglia*, mely a legmagasabb araknál tartózkodó magatartást mutatott, hozzáát készletei szaporításához és *Amerika* nagyobb mérvű vásárlásait eszközölt, emelkedő árak mellett. *Franciaországban* némileg javultak az árak, de még *Németországban* is, a hol a *hausse*-párt nem folytathatta machinációját, valószínűleg financiai nehézségek folytán és megalkudott a *baisse*-párttal, lényeges áremelkedésről adott hírt. Még mindig az orosz buza kivétel tilalom kísért és az ettől való félelmet csak megerősíti az orosz kormány legújabb rendelete, melylyel a *repecepogácsa* kivételét megtiltotta. Arról is beszéltek, hogy német malmokhoz Oroszországból kérdést intéztek rozsliszt szállítása iránt és így azon eshetőség előtt állunk, hogy a gabonatermő Oroszország fog importálni ez idén gabonaterményeket. Mindez elég ok arra nézve, hogy bizhatunk a gabnaárak további emelkedésében, a mihez hozzájárul legalább nálunk és a Balkán-államokban a hosszú szárazság és csakugyan mindenütt nagy tartózkodást tanúsítanak a termelők. Tán jöhet megint egy kis reakció, de az tartós nem lehet.

A **rozsz** üzlet irányzata párhuzamosan haladt a buzaéval. A kereslet tartósan élénk, arak szilárdak, utolsó jelentésünk óta nem változtak.

Az **árpa**-üzlet némileg javult. *Takarmányárut* jobban kerestek. *Középfajtájú* árpák közül még mindig csak a *dunántúliak* örvendnek valamire való keresletnek.

Tengeri üzlet, **zab**ról csak a multkor mondottakat ismételhetjük.

A **repeze** némileg szilárdult a nagy szárazság következtében. Gyárak ugyan tartózkodók, de azért a tulajdonosok fölemelték követeléseiket. Jövő évben szállítandó árut 1335 frjával kötötték.

Egyéb magvakban korlátozott volt a forgalom, változatlan irányzat és árak mellett.

(A. A.) **Budapesti gabonátőzsde**, október 13-án. Külön utakon járunk. Az effektív buza ára megint 5—10 krral emelkedett, ép úgy a határidők is, dacára hogy *Amerikából* olcsóbb jegyzéseket jelentettek. Nemcsak a malmok, de magányosok is derekasan vásároltak, kb. 45,000 q ment ki a piacból, a határidőüzletben pedig a *contremine* fedezési emelk az árakat, a kínálat eléggé bőséges volt; egynehány oláh és szerb hajórakomány is került eladásra. A New-Yorkból érkezett ama hír, mely szerint *Németország* és az *Egyesült-Államok* közt oly szerződés kötöttet volna, mely vámmentességet biztosít az amerikai gabonának, nem találó hívköre és nem is hirt hatással az üzletre. Lehetetlennek tartják, hogy most, mikor a köztünk és Németország közti vámszerződés még megvitatta nincs a parlamentek által, Németország ilyen, a magyar produkciónak káros szerződést köthessen. Határidőket jegyezik délbén: **őszre** 10.77—79, tavaszra 10.88—90. — **Rozs** emelkedő irányzatot követ. Meglehető volt a forgalom, finom árúrt 9.75 frtot kérnek. **Egyéb gabnaneműekben** változatlan a hangulat, valamint az árak is, csak **repeze**, jövő évre emelkedett és 13.59—60 frton jegyezik.

Bécsi gabonátőzsde október hó 12-én (a «Magyar Agrícola» jelentése a «Köztelek» részére) Utolsó jelentésünk óta a gabonaárak a határidőüzlet szilárd irányzata mellett állandósultak, noha az effektív üzlet még sok kívánni valót hagy hátra. Kis malmok wagon számára vásároltak 77¹/₂ bányai búzát bécsi vasúthoz szállítva 11'10—11'13 frton. A nagy malmok közül a bécsi henger-malom mintegy 8000 mm búzát, ebből 4000-et Ercsiből vásárolt, a többiek silányabb minőségűért 11'00—11'15 frtot fizet ek. A molnárak és sütők malma 900 mm. Jászberényi 75¹/₂ kgos búzát három óra 10'75 forint. Csehország részére pedig szombathelyi 76 kgos búzát szintén 3 óra 10'60 frton a bécsi vasúttal szállítva vásároltak. A **rozsz**-üzlet lanyha, magyar árut 9'90-95, marchfeldit 10'10 frton kínáltak. Az **árpa**-üzlet meglehetősen élénk volt. Idevaló maláta- és sörgyárosok, kik silányabb árut is mindenkor hajlandóak megvenni Bécsbe szállítva 7 frton, felső Ausztria Salzburg és Tiroi részére jobb minőségűt 8—8'70 frton vásároltak ugyancsak ab Bécs. A **tengeri** üzlet készáru mint szállításra keresett. A déli vasut állomásaihoz szállítva, 5 frtal a bányait 4'80, felső magyarországit 5—5'20 frtal fizetik. New-Yorkban a raktárkészlet 28 millió bushel, míg 1890-ben 14, 1889-ben pedig 17 millió volt.

Bécsi gabonátőzsde október 13. (A «Köztelek» ered. távirata). Buza tavaszra 11.15, rozsz 10.56, zab 6.50, buza őszre 10.52, rozsz 10.25, zab 6.48, kukorica 6.10.

Határidők árfolyama Budapestén.

	okt. 9.		okt. 10.		Okt. 12.	
	legals.	legmag.	legals.	legmag.	legals.	legmag.
Búza						
1891. szept. okt.-re	10.44	10.56	10.57	10.71	—	—
1892. márcz. ápr.-ra	10.65	10.71	10.73	10.84	—	—
Tengeri						
1892. május-junius	5.61	5.65	5.64	5.71	—	—
Zab						
1891. szept.-okt.-re	6.02	6.07	6.04	6.08	—	—
1892. márcz.-ápr.-ra	6.10	6.14	6.11	6.15	—	—
Káposztarepeze						
1892. aug.-szept.-re	13.20	13.30	13.30	13.40	—	—

Határidők árfolyama a külföldi gabona-tőzsdéken.

	Okt. 9.	Okt. 10.	Okt. 12.
Bécs. (100 kgrként frtban.)			
Búza			
őszre	10.53	10.69	—
tavaszra	10.93	11.09	—
Rozs			
őszre	10.05	10.98	—
tavaszra	10.45	10.51	—
Zab			
őszre	6.45	6.49	—
tavaszra	6.47	6.52	—
Tengeri			
május-juniusra	6.04	6.09	—
Berlin. (1000 kgrként márkában.)			
Búza			
okt.	225.25	227.25	226.75
nov.-decz.	225.25	228.50	228.00
Rozs			
okt.	235.00	239.00	239.75
nov.-decz.	229.50	233.00	233.75
Zab			
okt.	160.25	162.00	162.50
nov.-decz.	158.75	161.00	162.00
Páris. (100 kgrként francsban.)			
Búza			
folyó óra	26.90	26.80	26.90
nov.	27.30	27.30	27.40
nov.-tól 4 hó	27.90	27.90	27.90
első 4 hó	28.60	28.60	28.60
Liszt			
folyó óra	60.75	60.80	61.00
nov.	61.30	61.60	61.60
nov.-tól 4 hó	62.30	62.30	62.50
első 4 hó	63.30	63.30	63.60
New-York. (bushal-ként centsben.)			
Búza			
okt.	106.1/2	106.1/2	105.00
nov.	106.1/2	107.1/4	105.1/2
decz.	107.3/8	108.1/2	106.1/2
Tengeri			
nov.	60.1/2	61.1/2	62.1/4

Lisztüzlet. Október 12-én (A «Köztelek» eredeti tudósítása.) A lefolyt héten az üzletmenet élénk volt és jelentékeny mennyiségű fehér- és középfajta adatott el a belföldön, főleg Csehországba. De Angolországba is adatott el valami és úgy látszik, mintha az árkülönbözlet, mely eddig Angolországgal minden üzletet leheletlené tett, nagyrészt eltűnt volna, a mennyiben malmaink a finom fajták árát lényegesen mérsékeltek.

Malmaink üzemmérséklete is, melyet úgy látszik, már elhatárolták, bizonyára hozzá fog járulni a lisztüzlet élénkítéséhez és javulásához. Átlagos árak:

0	1	2	3	4	5	6	7	8
16.20	15.90	15.50	15.30	14.90	14.50	13.70	11.70	7.40

Konzentrált takarmányok. A korpa-üzlet állandóan szilárd, ambar a másod kerből történt eladások folytán valamivel olcsóbban is lehetett venni. Átlagos árak: *finom* 5'25, *durva* 5'15, *rozskorpa* 6'25 frt. **Árpadara** zsákostul: 5'50 6 frt. **Malátacsira:** 4'50 5 frt. **Olajpogácsa:** 6'30—6'50 frt.

Az egyes malmok jegyzései:

	Finom durra Rozs		
	korpa	durra	Rozs
Luiza gőzmalom Budapest	10/10	5.40	5.40
Erzsébet gőzmalom	25/9	5.50	5.50
Borsod miskolci gőzmalom			
Miskolcz	25/9	5.70	5.40 6.20
Pannonia gőzmalom Temesvár	20/9	5.00	4.80
Műmalom Kassa	17/9	5.30	5.50
Gőzmalom Szatmár	17/9	5.00	4.60
Schmidt és Császár Budapest	7/10	—	6.50
Neumann testvérek Arad	7/10	5.40	5.00
Szatmári gőzmalom	8/10	4.60	4.60
Nagysárosi műmalom	30/9	5.70	5.90
Krieser-féle malom, Soroksár		—	6.00

Ipartermények. — **Szesz.** Nagymérvű kereslet folytán, úgy belföld mint külföldön árak emelkedtek. **Jegyzések:** *nyers szesz* nagyban 19.50—20. frt, *finomított*, adózva 55.75—56.25 frt. — **Kőolaj.** jegyzések: elsőrendű amerikai 21.50 frt, elsőrendű orosz 20 frt, elsőrendű szalon 19.50 frt, 100 kgrként — **Repezoelaj;** az irányzat csendes, 38—39 frton jegyeztetik.

Élelmiszkek a budapesti hetivásárokon 1891. október 13-án. (A vásárgazgatóság jelentése a «Köztelek» részére.)

Hus és husneműk, vad és hal. A husbehozatal és vadvásár illetőleg a mult hetivásárkor jelentettek érvényesek. *Halvásárra* a keresletnek a zsidóünnep miatt előrelátható csökkenése folytán a helybeli halárusok kevés c. 22 q. halkészlettel jelentek meg a mai hetivásáron, mely mennyiségbe egy velencei halkereskedő által hozott, s a helybeli halászok által megvásárolt mintegy 80 kgr. aprófajta (czompó, kárász, fehér hal, keszege stb.) hal is beszámított. A nagybani való eladásnál a kereslet hiánya miatt az üzlet élénktelen, az adás vétel nehézkesen bonyolított le, mult hetivásári árakhoz képest a kért 2—3 frt engedmény mellett mintegy 9 métermázsza adatott el. *Detailadásnál* a kereslet élénkebb vala déli 1/2 11 óráig, a midőn a vásárlás egyszerre teljesen megszűnt, árak a detailadásnál szilárdak maradtak, a balkészlet mintegy 2/3-ada adatott el.

Gyümölcs, zöldség és hüvelyesek. Gyümölcs a Ferenc

Szerkesztői üzenetek.

J. Sz. Kruoszlavlj. Köszönettel vettük. Hogy beválnak-e, azt ily' hirtelen meg nem mondhatjuk, de ha közzöltük, úgy csak jöjjön a többi is!

Cs. L. Bodrog-Olaszi. Cikkét köszönettel vettük, alkalmissal közöljük.

P. A. Tura. Pontosan beérkezett. Sietünk közlésével, míg aktuális.

Cs. S. Magyar-Óvár. Kézhez vettük, a 6. számban jön.

O. P. Bonczó-föld S. A. Héjásfalva. Köszönettel vettük, minél előbb felhasználjuk.

M. L. Hali. Kézhez vettük indirekt uton nekünk szóló levelét. Köszönjük a figyelmeztetést, de tessék elhinni, hogy már eddig is éltünk vele. Egyet azonban meg kell engednie, és ez az, hogy azt a gazdát, a ki egy vidék viszonyait ismeri, ugyanarról a vidékről sok oly megfigyelés, hír nem

érdeklí, a mi a másikkal érdekes, hasznos, sőt tanulságos lehet.

Mindazon szíves gazdátársunknak, a kik eddig lapunkat tudósításaikkal felkeresték, köszönjük fáradozásait és kérjük a jövőben is Egy dolognak azonban az eddignél nagyobb figyelembevételét kérjük és az az **árak jelzése.** Akármit eladtak vagy vettek, legyen az gabona, állat, vetőmag stb., tudassák, ha csak egy levelezőlapon is szerkesztőse ünkk-l. A vidéki tényleges eladások és vétetek azok, a melyekből biztos tájékozást nyerhetnek a gazdák az egyes cikkek forgalmáról.

Kiadóhivatali üzenetek.

F. F. Budapest. A lapokat megküldtük és intézkedünk, hogy ezentul pontosan küldessék.

E. S. Pa-Wenkheim és M. G. H. Szoboszló. Az

előfizetési díjat vettük és a már megjelent számokat küldtük.

E. L. Győr. Az egyik példányt beszüntettük.

R. Pethő-Szinye. A hirdetést beiktattuk.

J. J. Polást. A kis hirdetést mai számunkba felvettük.

K. B. N-Kanizsa. Az évi előfizetési díjat magkaptuk, lapunkat megindítottuk.

H. J. Kuranc-Berény. Vettük N-Kanizsáról az évi előfizetési díjat. A már megjelent számokat megküldtük.

Az Országos magyar gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: **Gróf Dessewffy Aurél, Dr. Darányi Ignác, Forster Géza, Kvassay Jenő, Máday Izidor, Rakovszky István** — A szerkesztés- és kiadásért felelős: **Forster Géza** — Szerkesztéssel megbízva: **Baross Károly.** Társzerkesztő: **Rubinek Gyula.**

Csak mezőgazdák és a szakirodalom termései, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovásban.

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr. ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közl. sénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték

Betöltendő állások.

Katonaságtól ment, gyakorlatilag is képzett gazdasági segéd keresetlik. Hali pusztá, u. p. Gyömöre, (Győrmegye). Matkovich László.

Keresetlik okleveles gépész, ki az összes mezőgazdasági gépekhez ért és kellő szak-képzettséggel bír. — Bizonyítvány-másolatokkal ellátott ajánlatok a Pa.-Csányi Gazdaság Intéző-egéhez. Hevesm., Csány, intézőndök.

Gazdatiszt

keresetlik egy nyolcszázholdas bérlet önálló kezelésére. Ajánlatok «Gazdatiszt» jelgel alatt a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Állást keresők.

Magyar-óvári gazd. akadémiát jeles sikerrel végzett, katonai kötelezettségének, mint egyéves önkéntes eleget tett fiatal ember, gyakornoki vagy irtóki állást óhajt nagyobb gazdaságban elnyerni. Czim **Sz. Gy.** jegy alatt a kiadóhivatalban.

Egy a magyar-óvári gazdasági akadémiát jó sikerrel végzett nőtelen ember, ki több éven át a gyakorlatban működött, állást keres. Ajánlatok **Z.** alatt.

Ispáni állást keres egy 32 éves, nőlen a gazdaság minden ágában tapasztalt egyén. — Czim a kiadóhivatalban.

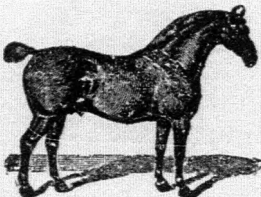
Ispáni állást

vállal január 1-től igen szerény díjazás mellett egy közép életkorú, családos, tapasztalt mezei gazda. Felhívás Szirák Nógrad pusztá állomásra «Z. D.» jegy alatt intézendő.

Egy a magyar-óvári gazd. akadémiát jól végzett fiatal katonamentes gazda, irtóki vagy gazdasági segédként állást keres. Czim **W. L.** jegy alatt a kiadóhivatalban.

Eladó állatok.

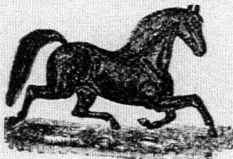
Eladó **tenyészkánok,** kishíjóni fajta — 10 darab 3 éves, 4 darab 4 éves — a tarna-méri uradalomban, (Hevesmege), vasuti állomása Ludas.

Eladó egy 3 1/2 éves **menlo.** 165 cm magas, sötét pej, jegytelen, könnyebb jukker, apja Ostregér 42, anyja kintülő feivér-kancza. Ára 800 frt. Megtekinthető a **conco-hati gazdaságban.** U. p. és vasutalomás **Acs,** Komárom megye.

Berkshire-Poland-China-teliver tenyészetéből 8 hetes elválasztott malacokat, párja 16 frt. szállítja a megrendelő költségére utánvétel mellett gróf Forgách Sándor uradalmi intézősége Pethő-Szinyén (u. p. Bőöd Kassa mellett)

Egy pár 16 markos **jukker lo,** világos pej, felvér, jömenő. Ostregér és Ferisbég eladó. Ára 800 frt. Ajánlatok A. jegy alatt kéretnek a kiadóhivatalba.

Eladó termények.

Lóbab eladó a q 12 frt. — Felvilágosítást ad K jegy alatt a kiadóhivatal.

Gyümölcsfák. Magas dereku almafák darabja 30 kr. dito körtefák darabja 35 kr. ugyszinte magoncok, diszfák, gyümölcsmagvak stb. Részletes árjegyzéket kívánatra küld «Hungaria»-faiskola (pr. Muraszombat) Vas-Ferencfalva.

Fajbarombfi

leszállított áron. 60 drb. idei költésű Houdaityuk párja — 5 frt 30 « idei költésű törpe tyuk párja — 3 frt 30 « idei költésű Pekingkacsa párja — 7 frt 20 « idei költésű toulousi lúd párja — 15 frt A gazdasági intézőségénél Csendiakon, pr. Vas-Ferencfalva.

Tisztavérű angol Yorkshire

választó malacok pja 12 frt. A gazdasági intézőségénél Csendiakon, pr. Vas-Ferencfalva.

Burgonya

nagyobb mennyiségben kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Paduai fehér (ko-ánérő) és florentini tengeri

a cső közepéről morzsolva, a q 8 frtért eladó 115 szög alatt választ ad a kiadóhivatal.

Gyöngybab,

válogatott, magnak eladó — a q 10 frt. Hol? megmondja E. betű alatt a kiadóhivatal.

Riparia

sauvage- és portalis-keverek, kitűnően gyökerezett szőlővessző eladó, a 1000 drb 40 frt Hol? megmondja B. jegy alatt a kiadóhivatal.

Őszi árpa

vetőmagnak napi áron eladó, M jegy alatt megmondja a kiadóhivatal, hogy hol.

Szőlővessző,

nemes kadarka és mézes fehér, szavatolt fajtisztaság, épség és 50 cm hosszúságban ezrenként 8 frtért vasutállomásra őszi szállításra eladó; csomagolás önköltségén számítatik. Felvilágosítást ad L. jegy alatt a kiadóhivatal

Szent Iván rosz

és **montagni rosz,** trieurözött, kiváló minőségű vetőmagválasztás czéljaira, eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal R. jegy alatt.

Élő fák és növények.

Diszcszerjék

Weigelia, Spirea, Dentia, Juniperus Sabina, Cidonia japonica, Buxus Tamarix, Thuja nagy választékban eladó s kívánatra árjegyzéket küld a kiadóhivatal (C. B.)

Őszi barackfa,

amerikai és európai legkitűnőbb fajokban, darabja 60 és 40 r. eladó. Kívánatra árjegyzék küldetik megkeresések K. M. jegy alatt a kiadóhivatalhoz intézendő.

Utak mellé akác-sorfa,

2 méter magas, száza 20 frt, befásításra 3-4 éves magoncok, száza 3 forint, ezre 25 frt. Megrendelések intézendők a kiadóhivatalhoz L. alatt.

Argenteuili spárgagyökér,

2 és 3 éves, kapható bármely mennyiségben 100 db. 2 frt 1000 drb. 15 frt. Bővebben értesít C. K. jegy alatt a kiadóhivatal

Diszfák

Acacia piramidalis, Gömbakác, Acacia monophilla, tarka levelű juhar, Acer negundo, Bignonia Catalpa, Rhus glabra, Populus Eugenie, Populus piramidalis, Morus Fegyvernekiana (gömb szeder) eladó, hol? megmondja G. alatt a kiadóhivatal

40.000 szőlőkaró kerestetik megvételre, akár tavaszi szállításra. Gömbölyű fenyőfa-karó, erős, 5-6' hosszú. — Ajánlatok a kiadóhivatalhoz küldendők.

Szörvavetőgép,

merítőkeres, 10' széles keresztengelyvel, Kühne E. gépgyárból, gyári ára 170 frt, csak tíz napig használt, teljesen jó, gazdasági viszonyok miatt 125 frtért eladó. Hol? megmondja «J. J.» jegy alatt a kiadóhivatal

Vadak vétele.

Uradalmak és gazdaságok, melyek különféle vadakat állandóan szállítani képesek, kéretnek, hogy ajánlatukat a «Mezőgazdák Szövetkezeté»-hez (Budapest, Köztelek) adják be.

Lőhnert F.-féle

here- és luczernamag-hámzó-dob 4 1/2' széles angol gőzcséplőgépbe, a hozzávaló here-rostákkal együtt, kevéssé használt, beszerzési ár felért eladó. További felvilágosítást nyújt a kiadóhiv.

Czukorrépa-termelők figyelmébe

ajánljuk Rombay Dezső «A czukorrépa és annak termesése» című, gyakorlati irányu és könnyen érthető modorban irt könyvét. Ára 1 frt. Megrendelhető a szerzőnél Zomborban, vagy Kollár zombori könyvkereskedő utján bármely könyvkereskedésben.

Homokszőlők telepítése.

Irtá **Rác Sándor.** Ára 1 frt 50 kr. **Baranyai zöld szőlő-ajtás.** Irtá Dezső Miklós. Ára 30 kr. Kapható a kiadóhivatalban.

TEHENEKET

Felsőinntali	175 frtért
Alsóinntali	200 «
Etschthali	230 «

szállítok kocsirakományban, bármely magyarországi vasuti állomáshoz **bérmertesen** szállítva hasas vagy borjas állapotban.

Poland China és **Yorkshire kan, kocza és malacok** — Főrmily koru készletheben van és legutányosabban eladók.

PICK OSWALD
tenyésztés- és használlat-üzlet
BUDAPEST, VII. HUSZÁR-UTCZA 10.

Eladó szőlővesszők.

Merlot	500,000 drb	sima	10 frt.
	150,000	gyökeres	15 «
Kis burgundi	200,000	sima	8 «
	50,000	gyökeres	12 «
Carbenet	100,000	sima	10 «
	50,000	gyökeres	15 «
Oportó	200,000	sima	8 «

Megrendelhetők a «Köztelek» kiadóhivatalában.

Gőszántás.

Mindazon t. gazdák, kik eredeti **Fowler-féle gőzekéinket** vásárolni óhajtják, vagy a gőszántás előnyeit Fowler-fele legújabb javított gőzekemozgonyokkal és eszközökkel kibérlés általi használat mellett kipróbálni kívánják, az igen kedvező feltételeket megkeresésükre nálunk azonnal megtudhatják. — Néha használt Fowler-fele gőzekéket is veszünk át újak szállítása alkalmával, tehát néhány általunk legjobb karba helyezett használt gőzeké-gépezet nálunk mindig igen olcsón és pedig osztr. ért. 10.000 frtert rendelkezésre áll.

John Fowler & Co.
Budapesten

V. ker. váczi-körút 76. szám a.

Egeresi gipsz-műtrágya- és vegyi termékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas-salak, egeresi trágyafősz-termékeit szavatolt tartalom mellett. Levelek és megrendelések a központi irodához

Budapest, Dorottya-utcza 9. szám,
intézendők, mely szívesen szolgál felvilágosítással is.

Saját gyártmányu
CARBOLINEUM
világos és sötét.

FEDELLÉMEZEK
fekete és vörös
FEDELLAKK.

gazdasági és gyári építkezésekhez különösen ajánlható; továbbá **facement-befüdüseket** egészen lapos tetőkre és mindennemű **aszfaltozásokat** jótállás mellett elvállal

BIEHN JÁNOS
aszfalt- és vegyeszeti kátrány-termékek gyára
BUDAPESTEN.

SZEGEDI KENDERFONÓ-GYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Kötélárak gazdaságok részére.

Istráng, kötőfék, marhakötél, kocs- és széna-kötél, lóterhelő, ruhaszárító, továbbá felhúzó-, csiga- és hajtó-kötelek, sodrony-kötelek, kendersizak, borszűrőzsákok, tömlők.

Kéve-kötő fonalak, finom hosszú kender- és géptisztító-kőcz
válogatott I-ső rendű kenderből **kivételes jutányos áron** kaphatók, a

Szegedi kenderfonó-gyár részvény-társaságnál.

A bécsi 1890. évi mezőgazdasági és erdészeti kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetett

Thomas-salakból készült Phosphát-liszt

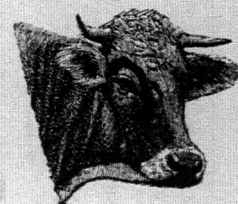
legjobb és legbiztosabb **műtrágya**, több évi hatással, **phosphortartalom 20-24%**, **porfinomsága 75%** ajánlja jutányos áron azonnali vagy későbbi szállítással

Sátori Miksa és Mór phosphátliszt-gyára
Budapest, IX., Dandár-u. 25.

Peronospora Viticola.

Írta: **Sajó Károly.**

Ára: **1 frt 50 kr.** — Kapható a kiadóhivatalban.

Lakásváltozás.

Irodánk és telepünk e hó 1-eje óta
VII., Szövetség-utcza 11. sz. a. létezik.

Miőn e lakváltozást a t. földbirtokosok és gazdák tudomására hozzuk, egyuttal ajánljuk magunkat

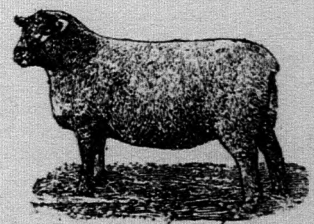
FAJTEHENEK,

bikák, sertések, juhok és baromfiak első rendű minőségben leendő szállítására.

Duller és Társa

Budapest, Szövetség-utcza 11. sz.

(a m. kir. gazdasági tanintézetek és a budapesti, valamint a drezdai állatkert szállítója.)

Uradalmak figyelmébe.

Dohányosmagoláshoz való
Dohánypalantokat fagy ellen védő } **gyékényeket**
Cserhéjazáshoz szükséges
Szalonnát
Carbolineumot mérsékelt árák mellett szállítunk

Reitzer Lipót és társa
SZEGEDEN.

Gácsi posztó-gyár

BUDAPEST, FÜRDŐ-UTCZA 10.

Van szerencsénk ezennel a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy miként az előző években, úgy az idén is mindennemű **posztó és gyapju divat-kelmén kívül pokróczokat** is gyártunk tiszta gyapjuból, melyek a közforalomban előforduló silányabb árukat tartósság tekintetében jóval fölülmulják.

A **lópokróczokat** 136 cm. széles, 3 pár nagy vagy 4 pár kisebb lóra való sima szürke és kockás színben, valamint 155 cm. széles 5 legnagyobb lóra való sima és szürke, vörös csíkos színű végekben gyártjuk, melyek ára végenként 26 forint, bármely vasúti vagy gőzhajó-állomásra bérmentve szállítva, ugyszintén finom drapp színű (ugynevezett angol) lovagló takarókat darabonként 9 forintjával, kék vagy vörös posztóval szegélyezve 10 forint

Cs. kir. kizárólag szabadalmazott

HERNYÓ-ENYV,

(Hitz szabadalma)

mely a legjobbnak bizonyult és mely minden hernyó ellen, kivált az **apáczalepke** és a **fenyvetek pusztító egyéb hernyók ellen** is hivatalosan ajánlva van. — Kapható:

HITZ J. vegyész. termékek gyárában, Prágában.

Ismertető árjegyzéket, valamint próbaszállítmányt ingyen küldünk.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Homoki szőlők
telepítése.

Írta: **Rácz Sándor.**

Ára: **1 frt 50 kr.**

Szöleink
újjaalakítása.

Írta: **Baross Károly.**

Ára: **1 frt.**

Kapható a kiadóhivatalban.

Eredeti

Pinzgau

faju

tenyészmарha és fejős teheneket,

továbbá

bikákat

és

üszöket

olcsón és legnagyobb választékban szállít

Eberhart György,

St. - Johann

in Pongau,

Salzburg.

Legjobb ajánlatok.